

Рік XVII. Нью-Йорк, Четвер, 29-го Липня 1909. Число 29

Vol. XVII. New York, N. Y. Thursday, July 29, 1909. No. 29

Від Головного Уряду Р. Н. Союзу в Америці

Отсим подас ся до загальної відомости, що „Тов. ім. Т. Шевченка“ Відділ 210. Р. Н. Союзу в Boston, Mass., зістало суспендоване з днем 22. липня 1909 р. за переступленя параграфу 245 Статутів Р. Н. Союзу.

Ам. Хашіула.
голов. председагель

М. Ладовський.
головний секретар.

За любов вітчизни — 20 літ тюрми.

Те, що жило в серці і на устах цілого українського народу, що стало ся його самотнім питанням, жаганням — се здійснило ся. Наконець скінчило ся нетерпеливе ожиданє 30 мільонів нашого людю, скінчила ся невпевність, що станеть ся з тим, що положив своє молоде житє „за кривди нашого народу,“ що приніс сам себе в саможертву, аби лишень для свого народу знести один яснійший луч в його невідраду пітму.

Дня 12-го с. м. австрійський цїсар зніс подвійний засуд смерти проголошений над Мирославом Січинським, замінюючи його на двацять літню вязницю.

Але після першої радості ізза вратованя життя Січинському приходять на думку, що те вратованє його життя замуровано на 20 літ в тюремні мури, що се житє в холодній темниці жде повільне конанє, що молоденький ентузіаст, що „ще не жив, а лиш збирав ся жити“ на 20 найкрасніших літ зістав позбавлений життя, то справді гадає ся, що таке помилуванє, се радше лагідніша, бо повільна кара смерті.

З друго однак боку власне факт, що Січинському замінено кару смерті не на дожиттєвну вязницю, як за сим всіма силами старали ся Поляки, але на 20 літню, кидає на путь молодого героя яснійший промінь надії. Дїставши 20 літ тюрми, Січинський при нагоді якоїсь амнестії, може дістати зменченє літ карї або і цілковите уласкавленє, отже він може вийти на волю ще не зовсім фізично і морально зруйнований. Протинно, колиб було повело ся Полякам переперти засудженє його на досмертну каторгу, то можливість такого помилуваня булаб дуже невпевна, та майже немислима.

Урядове повідомленє про помилуванє надійшло до карного суду у Львові дня 14-го с. м. та з огляду на те, що се рішенє стало ся правосильним, відсиджуванє карї почало числитися з того дня. По вимогам принципів переодїто Січинського у вязничну одїж а також відідали полекші що до харчу і Січинський перейшов на вязничний харч. Де Січинський буде відсиджувати кару — поки що не знати. Одні говорять, що в Станіславові, то знов у Вісничу, а деякі говорять, що в Штайні, під Віднем. Все се є однак лишень здогади.

І тепер, коли Січинський не повис на шибениці, коли навіть є і надія, що він по якімсь протязї часу, коротшим чи довшим — се буде залежати від політичних обставин — вийде опять на волю, то се є заслугою тільки нашого народу, тільки того людю, який справу Січинського зробив своєю справою, який громогласно заявив: що зроблять Січинському, се зроблять усьому 30 мільоновому українському народові! Сотки петицій, тисячі підписів зробили своє діло. Такої однодушности, такої згоди, такого поступованя збитою лавою не память Русь від віків. Пару револь-

верових вистрїлів Січинського, розбурхали народ, научили його солідарности, вказали, що лиш єї домаганя найдуть послух і пошану у сильних, за якими стоїть послух і пошану у сильних, за якими стоїть сила — увесь народ. Поступованє нашого народу в справі Січинського показало Ляхам, що наш народ зрозумів вагу клича: один за всіх — всі за одного! та що сей народ научений тепер першою своєю побідою піде і в других справах уже також збитою масою, перед якою розсиплять ся стїни сеї великої тюрми, в яку змінили вороги нашу прабатьківську землю. Перша побіда найтяжша — за нього, зробленим вломом піде друга, третя і здійснить ся слова нашого гимну:

„Запануєм і ми братя у своїй сторонці!“...

Шлях до побіди вказав нам Січинський. І тому днесь йому кланяє ся увесь український народ. Та хоть запроторено його у тюремні мури, він живе і по вік жити ме у серцях українського людю. А з глибини тих сердець рве ся до молодого героя клич радїсний і грїзний заразом, наче брязкіт сталевих мечів:

Не даром пожертвував Ти молоде житє своє, Герою! Не даром розцвів ся пишний цвіт Твої безконечної любови до людю. Ти дожидай нас! Ми йдем!... Йдем вже, грїзні местники, йдем під скривавленим прапором, на яким рубінами багрис незасохла кров наших мучеників! Йдем, щоб розвалити стїни Твої тюрми — що є і нашою тюрмою. Йдем, щоб визволити нашого сокола сізого, „на ясні зорі, на тихі води...“ Йдем у борбу велику і сьвяту: за права, за свободу!

Ми йдем — а Ти дожидай нас. До побаченя ся, Герою, на руїнах наших тюрм, на воді...

Білі невольники.

Дух Гомстеду опять повїяв над красм. Опять приходять ся нам писати про громади робітників, що мали відвагу стати до борби з визиском і безправством. І цілком подїбно як півтора десятка літ тому робітники сталівень Карнегієго з оружієм в руці прогнали ворога, так і днесь робітники в McKees Rocks до тепер суть панами ситуації. Тутешні часописи суть переповнені вістками про град куль, якими страйкарї мали приймати екебів (страйколомів) про страшні їх вчинки і т. д. Знаючи, що всякі вїсти в тутешних капіталістичних часописах суть подавані ворогами страйкерів, отже тим самим суть пересаджені і для них ворожі ми старали ся на місці розслїдити справу і днесь можемо подїлити ся з читачами дійсною правдою.

Що бідаки, до послїдного шпїку визискуванї, мали повну радїю страйкувати, се не улягає сумнівови. Страйком обняті місцевости: Пітсбург, Мікисраке і Ботлер, в закладах: Pressed Steel Co. (нез'організованих 3.500 роб.), Amalgamation Association of Iron, Steel and Tin Workers, 7.000 роб. і Tin Plate Workers 3000 робітників. Поміж нез'організованими страйкуючими робітниками величезний процент становлять Русини, Словаки, Італїйці, Поляки, Угри — самі горожани Австрійські.

Головною причиною, сею каплею, що переповнила налиту в щертї склянку горя було заведенє в фабриках нової системи виплати, яка і так скупий заробіток ще значно зменчувала. Робота в фабричних заведеннях почала ся в сїчни с. р. (перед сим фабр. стояла) та ішла дуже мляво. Доперва послїдними часами почала ся робота поправляти. Роботу однак дістати було дуже тяжко — та передше треба було усяких форменів та підбосів добре поїти та і всунути

в руку від 10 до 50 долярів. А платня була дуже нужденна. Ось кілька імен і фактів: американець Р. Gaumer за 13 днів 10-годинної праці дістав 4.40 дол., Русин Олекса Самугела 2 дні 40 центів, Дмитро Столяр 4 дні — 75 центів, Андрей Петрів 12 днів 4.00 дол. Мих. Гуменний 9 днів по 12 годин праці 13 дол., Мих. Курчинський 14 днів по 12 год. праці 8.00 дол. Іван Гребецький 13 днів по 12 год. 5.00 дол. і т. д. і т. д. Іменами усіх сих в страшній спосіб визискуваннх записав-би десять чисел часописи!

А однак нужда і голод заставляли наших нещасливців і за таку собачу платню працювати. Що більше, вони тремтіли на саму гадку, що можуть стратити кусник сего гіркого хліба. І в обаві перед нагнаєм з роботи вони стають слїпим, пасивним орудієм в руках звиродїлих і бестияльських босів: на їх жаганє приводять до них на розпусту свої жінки та дочки, наколи котру з них стрїло се нещастє, що вїнала в око такї людській звирюці! Просто волосє стає дубом коли слухася оповіданя про виправлювані оргїї сими вирами коштом робітницьких жінок і дївчат. Не хоче вірити ся, що ми живем в XX-ім столїтїю, в центрі просьвітї і цивїлізації.

Наколи робітник дістав працю в компанії, був приневолений і мешкати в домі нею побудованім. Йому стягали по 6.00 долярів що 2 тижні. Так робило ся з родинами. Коли однак при такї родині мешкало і кількох нежонатих робітників і від них стягала компанія рівнож по 12 дол. за мешканє і в сей спосіб за одну хату побирали кілька разів плату.

Однак мимо сих жертв боси зміняли що пару місяців робітників і на сїм робили сьвітлі бизнеси. Як сказано вище, кожда просьба о прийатє мусила бути і заосмотрена хабарем в висоті від 10 до 50 долярів. Який отже бизнес роблено на змінюваню робітників сьвідчить про се факт, що сїв однім місяци і то лишень в самім McKees Rocks заплатили 10 тисяч дол. за відстанє праці! З тої суми можна мати понятє, які грубі плачено хабарї та як густо віддачувано і опять приймамо робітників.

Після слів римо-катола. сьвященника з Пітсбурга, А. Ф. Тонера, який протязом 19 літ був в McKees-Rocks робітників гірше трактовано, як невольників. Робітника уважано чимсь гіршим від собаки. Трупа, наколи який впав в фабриці конанєм ніг викидано за поріг, або по просту усувано так, що і слїд пропадав за чоловіком. Він говорить: „Я знаю про кілька найцітьє случаев, де по вбитім робітнику доптаню, наче по худобі цілий день, щоб вечером викинути його за двері копенєм чобота. Наколи я опімнув ся, замкнуено передїмною двері і заборонено вступу до фабрики, яка є ганьбою для цілої Америки.“

І сї страшні кривди та надужитя перелили чашу терпеливости. Народ зїрвав ся з елементарною силою і проголосив страйк 15-го с. м. Президент компанії зажадав сейчас узброєних шерифів, бо „600 його робітників зробило бунт“. І сейчас явило ся 200 шерифів узброєних в дубельтївки на місці, та зараз першого дня поплїла кров і пятьох зістало пострілених — не знати, тяжко чи легко — а около 50 так брутально побитих поліцією, що що до деяких з них заходить поважна обава о їх житє. Слїдуючі криваві забуреня були 19-го, коли то 40 поліціантів хотїло перепроватити 3000 екебів до заведень. G101

Жінка одного страйкера кинула в поліціанта каменем а її чоловік побив його палицею. Вивязала ся формальна битва. Цегли і камїне свистїло в воздуху. Один поліціант стрїлив з револьверу і прострїлив

(Продовженє на стор. 5-ій)

Віча

В справі М. Січинського.

31.

Дня 31. мая с. р. зібрали ся на віче Русини з Elmira Heights, N. Y. Народи розпочались о год. 5. по полудни, а отворив їх тов. Іван Тарбай, який в короткій промові вияснив зібраним ціль віча, а відтак покликав на председателя п. Павла Чичоту, а на секретаря т. Панька Фурика. Перший забрав голос т. П. Чичота. В своїй бесіді вияснив акт з 12. цвітня 1908 р. і переконував присутних, що ся днина т. є. 12. цвітня) повинна бути для нас великим національним святом і що вона записана буде в нашій історії великими золотими буквами. Коли поспитав вічевиків, чи М. Січинський поповнив злочин і чи заслужив собі своїм учинком на кару смерти, всі, як один, кликнули грімко: „Ні! він не повинен бути засуджений! — Нехай же Мирослав Січинський!“ — Слідуючий бесідник, т. п. Фурик представив слухачам, як то живеть ся нашому народови в Галичині і яких разячих надужить допускать ся на нім польська шляхта і її прислужники. Потім говорив т. Курила на тему нашої бідности і упродження. Він сказав, що доти будемо бідні і поневіряні, поки не возьмемо ся разом за руки і ноки не стреміти мемо до одної спільної мети. На кінці своєї бесіди запропонував складку на шкільний фонд ім. Олени Січинської. На сей його зазив зложили свої датки слідуючі товариші і товаришки: По 1 доларови: Ілько Курила, Микола Лучка, Дмитро Панила; по 50 цент. : Кузьма Мовчан, Гавр. Скалко, Панько Смільніцький, Гнатко Конасевич, М. Куленіч. Дмитро Чикирибай; по 25 цент. : Іван Тарбай, Павло Чичота, Панько Фурик, Андр. Гоцур, Олена Мішко, Восиль Юрчак, Теод. Спінь, Гриць Мадекур, Стефан Курила, Настя Лазьо, Текля Москаль, Анна Біль, Антін Кохан, Мих. Коленич, Іван Смола, Катерина Уйчик, Розалія Ковалевич. До сеї квоти доложено єще 2 долари як дохід з представлення, що відбуло ся 22. мая в Elmira Heights, N. Y. Разом 12 дол. 50 ц. Сі гроші відослано до редакції „Свободи“, яка тішле їх на назначену ціль, а в своїм часі опублікує відповідне поквітованс.

П. Чичота.

32.

Дня 31. мая б. р. відбуло ся масово віче в Sauger, Pa. Отворив його п. М. Семенюк, пояснивши зібраним ціль того віча, і покликавши на председателя п. Гр. Ковалевича. Председатель заняв своє місце і попросив на секретарів п. А. Мучейку і п. Филипа Процька. Відтак виголосив п. Ковалевич довшу промову, в якій вказував на той

живий рух, що обхопив усе американську Русь, котра ухвалює рішучі протести проти несправедливого засуду М. Січинського і домагаєт ся його увільнення. По нім говорив в друге п. М. Семенюк, котрий наводив числені факти довголітнього пониження і кривдження нашого народу з боку шляхотсько-панського уряду під кормигою Австрії. Найбільше дошкулювали бідному людови польські панки за урядованя гр. Андр. Потоцького, що був намісником Галичини. Ніякі жалоби не мали успіху, бо Потоцький клив собі з усіх руських депутацій, що йшли до нього жалувати ся на безправства старостів та жандармів. Посеред гнібного народу руського знайшов ся один високо інтелігентний молодець, який не міг переболіти страшною наруги своїх нещасних братів, і йдучи за голосом свого серця, вимірив кару лютіму тиранови, убиваючи його на місці. На кінці своєї бесіди поспитав п. Семенюк присутніх слухачів, чи вони солідаризують ся з учинком М. Січинського і чи заслужив собі сей горячий народолубець на кару смерти. Всі вічевики закликали одноголосно: „Похваляємо Січинського за його геройське діло і домагасмо ся його увільнення!“ — Потім промовляли ще п. п. Ст. Яцко і Ф. Процько, а на кінці поставив п. М. Семенюк слідуючі резолюції, які одноголосно ухвалено:

1. Віче протестує проти неслухного засуду М. Січинського через львівських судіїв, котрі, як вороги руської народности, не мали права судити в своїй власній справі.

2. Віче домагаєт ся знесеня поновного несправедливого вироку і жадає виделегованя до нової розправи руських судіїв присяжних, а коли се неможливе, визначити суд з поза границь Галичини.

3. Віче уважає М. Січинського своїм героєм і мучеником народним, а через те складає йому сердечну подяку і відає належну честь та пошану, а висказує погорду так польським судіям присяжним як і цілому польському урядови в Галичині.

На петицію зібрано 164 власноручних підписів.

Присутній.

33.

Довго дрмав наш славетний Plymouth блаженним сном. Не було тут чути доси про ніякий рух, про ніяке жите Русинів; от хіба деякі змосковщені газети від часу до часу відізнавали ся про свої подвиги національні і церковні, серед яких тішились, що колись може будуть мати добрий терен до пронагованя своїх чорносотенних ідей; тай тільки і слиху було про наших братів. А коли було кого спитати з тутешних Русинів, так все мож було почути, що

тут народ рекрутуєт ся з самих перевертнів, запродавців, що то єввігла правди шукають під чужим ярмом, котрих ідея і ціла будучність в нагайці російського царя і його сподвижників, а ціла мудрість в бороді батюшки.

Но слава, яка красила Русинів мешкаючих на тим плейзі, не була цілком правдива і віродостойна.

Жили і живють ту люди, котрі почувать ся справдішними Русинами та придержують ся і хотять обстоювати при своїй національності. Але щож, коли не було кому їх збудити, деяку правду їм розсвітити, тай бідаки живучи при своїй буденній праці хвалили того Бога, як знали, як навчили їх батьки і діди.

Заходили ту часами агенти з цареславной пронагани та плели всякого рода нісенітничі бідним людям запрошуючи їх до своєї кошари; декотрих потрафили собі позискати однак загаль народу не дав ся звести на манівці, але держав ся і держить ся твердо всегo того що руське, що його питоме, з грудий материй виссане.

Доказом сего є віче, котре тут скликано нашим сьвященником. Зійшло ся около чотири сотки людей з самої парафії плімавської, щоби почути щось нового, щось небувалого. Справді може не одному нашому братови видалось дивним, коли почув з уст свого душпастиря, що буде на вічу обговорювати ся дуже важна, всіх нас Русинів тикаюча ся справа, бо справа Мирослава Січинського, котрий посьвятивши своє жите за свій поневолений нарид, тиснений з усіх боків гнетом польської шляхти в Галичині, стогне днесь цілком несправедливо в тяжких кайданах в темній тюрмі і жеде хвилі, в котрій кат має перетяти йому нитку його жита.

На віче були запрошені і деякі сусідні сьвященники котрі не жалували труда, щоби поїхати на так глухий плейз і розбудити нарид до жита. Гостем того віча був о. Марчак з Alden, Pa. і о. Пристай зі Scranton, Pa. і о. Молчані з Rings-ton, Pa.

Віче отворив п. Грабовський і уділив слово о. Марчакowi, котрий майже в півтора годинній бесіді представив вірний образ нашого безрадного положеня в Галичині. Відтак ясеними красками змалював справедливість судів польських, тай вкінці зійшов ма саму річ, для котрої віче було скликане, т. є. на справу Січинського.

Нарід почувши палку, але ясну, на фактах оперту бесіду сусідного сьвященника, вкінці вислухавши єще бесіду о. Пристая зі Скрантон, а дальше одного звичайного робітника, котрий також жопросив о голос в дотичній справі а котрого бесіда плыла неначе з грудий всіх зібраних, бо кождий пригадав собі

на нужду, яка тисне нашого бідного Русина в Галичині і чувстував в своїм серци то, що виходило з уст бесідників, пізнав тепер, хто йому ворог, а хто йому приятель, тай зняв тоті полуди з очий, які накидали йому нераз непокликані просьвітители і грімко запротестував проти несправедливого засуду Січинського.

Вкінці забрав голос і сусідний сьвященник походячий з Угорщини, о. Молчані. Тут цікавість слухачів перебрала границі. До тепер говорили сьвященники з Галичини, а тут нараз забрав голос сьвященник з Угорщини. Кождий був цікавий, що то скаже нового сьвященник з Угорщини. Чим же заспокоїли наші брата слухачі свою цікавість? Ото кількома словами гіркої правди, по котрих не одному витиснулась слеза з очий, коли бесідник з'ідентифікувавши гнет Русинів в Галичині з гнетом тих самих Русинів в Угорщині загрівав нас до згоди, до братолюбія, та виснував конклюдію, що ми лише тоді можемо двигнутись, наколи ми не будемо ділитись на партії, коли ми будемо сильно себе попирати, просьвіщати: всі за одного, а оден за всіх! Тоді то упаде кривда, упале лож, спадуть нам кайдани з рук, а встане правда і в наше віконце засьвітить луч сонця. Ми тоді станемо свобідними, сила у нас зросте і ніякий ворог нас не згне.

Зібравши невеличку квоту на школу ім. Ол. Січинського \$8.37 ухвалено слідуючі резолюції:

1) Ми Русини зібрані на вічу дня 15 липня в Plymouth, Pa. числом чотириста, грімко протестуємо проти неправного і нелюдського засуду Мирослава Січинського зі сторони польсько-шляхотського суду у Львові.

2) Домагасмо ся від правительства, щоби укоротило і положило конець несправедливному панованю шляхти польської над руським народом.

3) Остерігаємо правительство перед наслідками, які можуть наступити по виконаню засуду на Мирославі Січинським.

По ухваленю резолюцій і по відєспіваню народних пісень, нарид розійшов ся спокійно домів, кождий вдоволений, що міг почути кілька слів правди та втворити собі всказівки, яких має придержуватись, щоби не улячи підпольній роботі наших перевертнів, котрі мов ті круки спують ся між народом і в чуже вороже гнізю його заманоють. Честь вам і слава Русини плімавські, котрі вже раз пізналисьте, де правда, а де лож, та плюнувши в лице своїм ворогам показали ся сьвітови, що і ви Русини, що обстоюєте за своїми народними сьвятощами і правами і стоїте твердо при своїх руських ідеях! Нехай Господь кри-

пить ваші сили і дає Вам на дальше відваги усевати колоди з під ніг, які ставляють Вам Ваші непрошені опікуни.

Парафіяння.

34.

Віче в Glen Lyon, Pa. Від часу засуду Мирослава Січинського не почувш иньшої бесіди між народом, як про варварський засуд Ляхів на М. Січинського. Старий чи молодий говорить про кривди своїх братів в старім краю, говорить: „Що нема гірших катів понад тих Ляхів!“

Чи Русини податків не платять, чи рекрута не дають — що для них занімала всяка справедливість?

Тож в знак співчутя, а заразом і грімкого протесту проти ляхькому засудови на М. Січинського, зібрани ся ми по Службі Божій від проводом нашого о. дух. Ом. Марчака Баранського.

В мить ока заповнились мури шкільні людьми обох полів.

Підчас гарної промови нашого отця дух. дались чути грімкі оклики в честь Січинського — а на поталу Ляхам!..

Честь і слава Мирославу Січинському — героюви галицької-України! По бесіді ухвалено одноголосно отсі резолюції:

1. Протестуємо проти несправедливого і варварського засуду М. Січинського, чоловіка, котрий обстав за прорлину кров свого народу.

2. Домагасмо ся від правительства уневажнення того засуду.

3. Остерігаємо правительство перед наслідками, які можуть наступити по виконаню засуду.

Сі резолюції потверджено 200 підписами присутних на вічу.

По вічу серед єпіву „Ще не вмерла Україна“ розійшлись спокійно всі домів.

предс. о. Ом. Мар. Баранський. сєкр. Алексей Фримко.

35.

Віче в Hanover, Pa. Дня 16 червня зібрав ся здвиг народа в великій гали на віче, щоб запротестувати против засуду М. Січинського і висказати свою погорду польській шляхті в Галичині. Нарід сходов ся з далеких фарм, щоб лиш взяти участь в вічу, та почути дещо нового. Тут було видно не лише самих дорослих мужчин але багато було і материй з дітьми при грудях. Підчас палкої бесіди о. Ом. Баранського чути було часті оплески і оклики в честь М. Січинського. Нарід глибоко відчув наругу і кривду заподіяну йому засудом М. Січинського. На вічу ухвалили резолюції, в котрих усильно домагають ся увільнення від смерти Мир. Січинського, дальше протестують против неправно, загарбаного володіня в Галичині польською шляхтою.

По вічу зібрано виєше 200 підписів і \$18.30 на школу ім. Ол. Січинської.

Вічевик.

36.

Віче в Franklin Furnace, N. J. відбуло ся дня 6. червня с. р. заходом Бр. євв. Івана Хрест. (від Союзу ч. 71) при участі понад 200 людей. Про ціль і предмет віча говорив А. Там. Воркун. Головою був вибраний д. Вас. Василишин, заст. голови д. Вас. Ференц, а секретарами: дд. Василь Костів і Ів. Лотоцький. Вічевики запротестували грімко против несправедливого засуду і домагали ся одноголосно увільнення М. Січинського від вини і кара.

Слідують підписи і печатки місц. уряду Р. Н. С. Від. 71.

37.

Заходами Бр. євв. Василія Вел. в Lancaster, N. Y. в було ся дня 6. червня с. р. віче в Dewey, N. Y. По відповідних промовах ухвалено три резолюції такі, як і на інших подібних віччх на шкільний фонд ім. Ол. Січинської зібрано 6 доларів.

Дж. Сухина, предс. віча Стефан Кінь, сєкр.
(Печать місцев. уряду Р. Н. С. Від. 87.)

38.

При участі 50 людей відбуло ся дня 6. червня с. р. віче в Grand Rapids, Mich. Ухвалено відповідні резолюції і відослано їх на адресу нашої часописи. При тій нагоді заложено читальню ім. Мирослава Січинського. Вписало ся на разі 25 членів. До виділу увійшли: Федько Бабій як голова, Ілько Волосєцький як його заступник; Пилип Блажків сєкр., Пил. Ромошина кас., Гр. Серемуля і Ст. Шустакевич бібліотекарі, а Ів. Ручинський господар.

39.

Дня 6. червня с. р. уладили віче Русини в Apple-dale, Pa. Учасників було около 200. Народи отворив Мих. Ільчук; президував Д. Гриців, а секретаром був Г. Шанців. Про недолю народа руського говорив В. Грепчук, а про справу Г. Біловус. На внесене Микити Семчишина ухвалено відповідні резолюції, а закінчено збори відєспіванєм пісень: „Ще не вмерла Україна“ і „Не пора“.

На шкільний фонд ім. Ол. Січинської зібрано 36 дол. На сю квоту зложили ся отсі П. Т. Доброді: по 1 доларови: Дж. Гриців, Мих. Ільчук, Теод. Васараб, Дж. Головчак, К. Марковський, П. Пшик, К. Казимир. Ю. Васараб, Гр. Шанців, Ілько Терплицевць, Андр. Терплицевць, Гр. Дворняк, В. Грепчук, Мих. Щаняевський, Вол. Слободзян, Гавр. Безруцький, Мих. Семчишин, Он. Соколовський, Ол. Крайківський, Петро Ткачук, Ілько Дучак; по 50 цент.: Дж. Серновський, П. Харів, М. Пазяняк, К. Бойчук, Андр. Бойчук, В. Гельмей, Гр. Сєнюк, Т. Головач, П. Паздерський, А. Друхо-вич, Петро Цибух, Гр. Білоує, Он. Терплицевць, П. Цибух, Ю. Венгринович, С. Цибух, Ол. Драпайло, В.

Харів, Ів. Бродин, Ів. Семчичина, Ник. Паньків, Гр. Цібух, Марія Семчичина, Теод. Кучка, Мих. Бартков, Ник. Крайківський, Гр. Казимир, Мат. Стенкевич. Всі ті гроші відіслано до редакції „Громадського голосу“ у Львові.

Вісник.

Що грати?

Не дуже давно тому, як читав я в одному числі нашої почитної „Свободи“ статю, в котрій автор ставив заохотити наші „Театральні“ чи „Драматичні Кружки“, щоб ті вставляли в свої програми штуки поважнійші та поучаючі, о глибоких ідей і думках, місце (як се діяло ся до тепер) уряджувати балі, танці і п'ятику при „барах“ і то ще „на дохід церкви“, під покривкою якоїсь плиткої мізерної одноактівки.

Думка ся без сумніву гарна... але які результати для тих, котрі пристосували ся до неї?... За приклад нехай послужить маленький „плейзик“, Тайлор, Патай знає ширшому загальному велике місце „Скентон, Па.

І так:

Кілька неділь тому уряджували „Скентонці“ Величаве Представлене „Хто винен“ на дохід церкви... розуміє ся... з балем! Галя простора, котра помістити около 800 людей аж тріщала!... Народець зі Скентон густо попереплітаний Тайлорчанами гуляв від полудня, „кеки“ все сьвіжі набивали ся аж до 12-ої в ночи. Бізнесмени проводирі — увивали ся як „мухи в мазниці“.

Відограло ся представлєне також „Хто винен.“ На похвалу тут заслужувала публіка, котра дуже гарно і по культурному заховувала ся. Всі сиділи тихенько — всі раді були почути слова голошені на сцені. Кождий хотів дізнати ся „Хто винен“... По, — але менше з тим... Найголовнішу ціль ослгнено... бо „бара“ дописала так, що близько \$250.00 лишало ся чистого доходу на церков. — Так діяло ся в Скентоні.

А тепер перейдїмо до Тайлор, Па., місцевости віддаленої від Скентону бодай чи не 3 кілометри — де живуть такі самі як і в Скентоні „Рутенці“, а навіть і майже всі належать до Скентонської церкви. Тут є також свїй „Кружок Драматичний.“ Не мають они вправді тут ошкунів і добродїв, але все таки живуть о власних силах — і старають ся о все самі. А звязь зі Скентон то хіба така, що пошпрають кождий Скентонський получений з представлєнем балі, та що платять місячну парохїяльну колекту. Але се до річи не належить, позаяк ині я про „вїбір театральных штук“ задумав писати. Отже до річи: Члени „Тайлорського Драматичного Кружка“ заохочені до

ті, яку я навів на початку моєї дописи, вибрали поважну штуку Др. І. Франка „Украдене Щастє.“ — Попрацювали троха над нею і відограло на дни 21. м. м. т. є в понедїлок у себе на Тайлорі а на дни 26. м. м. т. є в суботу грали її в Скентон, Па. в тїй самій гали, де недавно тому уряджували „Скентонці“ балі і представлєне („Хто винен“). Як з обидвох своїх виступів „Тайлорські Аматори“ вивязали ся, не мені судити. Нехай судять ті, що бачили і ті, що на критиці розуміють ся.

Я тут лиш сказати хотїв, як холодно і обоятно приймєма наша публіка вистави поважнійші, вистави такі, як драма „Украдене Щастє.“ І так: Тайлор дописав дуже слабенько — публіки було дуже маленько. Чому?... трудно догадати ся! Хіба може тому, що се був понедїлок, та що народець волїв випочати до вівторкової праці... Але чому Скентонська галя, сьвітла, пустаками на дни такім, як субота? Чом на таку гарну виставу, як „Украдене Щастє“ прибуло всего 43 гостей?

Чи тому, що не було заповідженої п'ятики? Чи тому, що не було балю і „вїськово-пивної принуки? Чи тому, що дохід з представлєня місто на церков був призначений на закупно книжок для Тайлорської читальні?

Чи се не сором для такого міста, як Скентон, де живе тільки сьвідомих Українців? Де діли ся ті „бізнесмени“ що то звичайно на балах так страшно заняті „працюю“, що навіть часу їм не стає, щоб за неслучно арештованим „мужиком“ промовити своє „урядничє слово“! Де ділись скентонські „спїваки“ і аматори „Скентонського Драматичного Кружка“? Чи може „Тайлорчани“ не заслужують попертя Скентонців? Чи се був може „бойкот“ за се, що Тайлорчани важили ся грати в Скентоні поважну і поучаючу штуку? Чи може завист, була поводом фїска, якого зазнали Тайлорчани на гостиннім виступі в Скентон, Па.? Чом така байдужність? Чом такий розділ?

Не платять аматорам за їх працю такою монетою — не багатєлзуйте собі труд людей, та пам'ятайте, що не пїитика хотїя-би і на дохід церкви, але просьвіта і наука нас спїсєє і висше нас піднесєє!

А ви Тайлорські дївчата і хлопці не зражайте ся тим неповодженєм. Уладжуйте „сїмі бари“, без представлєнь, хотїй-би два рази на місяць т. є. по кожній пєндї — а народу буде все сила — гроші зберете скоро і вибудуєте собі місто „читальні“ величавий „сальон“!

С. Збудовський.

Як живе робітник

у Франції, Англії, Німеччині і в Злучених Державах.

Дохід — Помешкань. — Харч.

Я отсе хочу пару слів сказати, але тільки про робітницькі родини з невеличким доходом. Товчком отсеого було справозданє англійського робітницького бюра яке недавно оголошено, а яке вивело на сьвітло денне вельми цікаві дані.

І нічо — здаєть ся — не є більше багальнійше на сьвітї, як отсеїї невеличкий записник, малєсенєка книжочка, у яку газдиня звикла вписувати і нотувати свої розходи і видатки. А однак ся малєнока книжочка, сї писані нераз неправоною рукою записки, цифри і числа учать нас дуже много, вказують нам житє таким, яким воно дійсно є, без поверховного блєску і приукрашенєв.

Найбільше число годин працює робітник у Франції. Будівлянї робітники в Англії працюють пересїчно по 53, в Німеччині 59 а у Франції 64 годин тижнево. Така сама рїжниця в годинах праці їснує і в иньших категорїях робітників (сталівні, прядильні і т. п.) І мимо того, що французький робітник працює довше, є він гїрше плачений. Пересїчно він зарабляє лишень три чєвєртини того, що зарабляє робітник тої самої категорїї в Англії. Інтересною є подана низше табєля, подаюча зарїбкові відносини помїж французьким і нїмєцьким робітником. На сто робітників тої самої категорїї заробляють тижнево:

	у Франції	в Німеччині
менше як 25 франків	19	12
від 25 до 35 „	29	27
„ 31 „ 38-50 „	13	29
„ 38.50 до 44 фр.	7	8
„ 50 і висше	8	4

100 100

За се жінки і діти робітників у Франції зарабляють більше як в Англії і Німеччині, так, що через сеїї додаток французька робітнича родина має більший дохід, як родина в иньших державах. І підчас коли франц. родина більше заробляє, вона має і менше видатків, позаяк число її членів — на велику шкоду для народа — є о много менше як де инде.

Кілько-ж заробляє пересїчно робітник в Злучених Державах. Писля статистики з 1900 року (prosperity!) пересїчно 478 долярів рїчно, або 9.10 дол. в тиждень. Під той час було на цілій території Злучених Держав 8.297.819 дорослих робітників мужєського пола, у яких на кождих сто робітників представляла ся платня як слїдує:

Нисше \$3.00 тижнево	2
від 3.00 до 4.00 тижнево	2
„ 4.00 „ 5.00 „	3
„ 5.00 „ 6.00 „	4
„ 6.00 „ 7.00 „	6
„ 7.00 „ 8.00 „	8
„ 8.00 „ 9.00 „	8
„ 9.00 „ 10.00 „	12
„ 10.00 „ 12.00 „	16
„ 12.00 „ 15.00 „	17
„ 15.00 „ 20.00 „	15
„ 20.00 „ 25.00 „	4
„ 25.00 висше	2

100

Подані тут числа дають лишень загальний образ платні американського робітника. В поодиноких галузях промислу є платня дуже нерівномїрна. І так примїром в гутах шкла деякі робітники дїстають 1.17 за годину, коли знов примїром робітникам в прядильнях бавовни платять всего 9 центів за годину. Найліпшу платню дїстають тут каменїри (пересїчно 21.68 тижнево) дальше по фабриках горєтїв (17.00), літографіи, рїзбарі і т. д.; найменше платять робітникам зачатим при всяких товщах, при виробі муштарди, консервїв і тютюну. Сї всі галузи промислу мають місце головно в полудневих стейтах. Тим висшу платню подибуємо, чим більше вимагає праця від робітника технічного вишколеня і сириту, отже в рїзбарстві, годинникарстві, виробі машин і т. д. Там і платня жїнок є трохи більша, як в иньших галузях промислу.

Як мешкають тепер сї робітники? Треба сказати, що в способі, в який вони мешкають пробиває ся і характер кождої поодинокї нації. Англійський робітник не бачить нічого більше поза свїй home, і так як і кождий Англїєць, і кождий англ. робітник старає ся о скїльки можливе замешкувати самому цілу хату. Він стремить, щоб набути на свою власність дімок у яким бувби сам один газдою і се є головно причиною, чому то в Англії бачить ся по містах сї довжєзні вулиці, по обох боках українєні однаковими, малими дімками. Нїмєцький робітник мешкає знова в прав-

лих, вузьких і тїсних кліточок. Франц. робітник знов дуже легко приноровлює ся до обставин. По великих містах мешкає він по касарнях — волить однак домик англійського робітника. Загально помешканє франц. робітника складає ся з меншого числа кімнат, як помешканє робітника англійського, або нїмєцького, позаяк і франц. родина є завсїгда далеко менча. У Франції стрїнемо велїчєзне число робітничих помешканєв складаючих ся виключно тільки з одної кімнати. За се однак у Франції не знають зовсїм „бордерів.“ Кождий наймає собі сам свою кімнату.

Помешканя в Німеччині суть о много дорожші, як в Англії і Франції. Під тим взглядом найдешевше єце у Франції. Але се лиш на першій погляд. В Англії властитель дому сам оплачує більшу часть усіх такє і податків які і стягає від комірника в формі високого ренту. Проти 100 франків ренту у Франції а 96 франків ренту в Англії сеїїть 123 франків в Німеччині. Англійський робітник платить за рент. тижнево а се приходить йому далеко лекше, як платити рент квартально або і піврїчно, як се робить ся в Німеччині або Франції. Крім сєго англійський робітник має воду і иньші догїдности в хаті. Під тим взглядом найгїрше живе ся робітником у Франції.

Робітник американський мешкає всїяко. Вигляд і цїни його помешканя передовсїм залежить від місцевости. Робітники в великих містах займають пересїчно помешканє з 3-ох кімнат, у касарнях, без сьвітла денного, правдиві нори — розсадники усєйх бакцилів. Трєта часть з них не є в стані уживати газу а опал муєть доповнювати збиранєм всїяких відпадків по вулицях. Трохи лїпше мешкають уже робітники по малєних місцевостях, до мешканя суть як не дешевші, то на всєйкий случай обширнійші, з більше воздухом і сьвітлом.

Найбільшу часть видатків робітника забирає харч. Родина французька складає ся з меншого числа членів, як нїмєцька або англійська отже і видатки на харч в Франції суть менчі. І так в Франції видає робітник на харч 58%, в Німеччині 59% а в Англії 65% усєго свого доходу. Робітник американський пересїчно може видавати на харч всего лишень 40% свого доходу і тому то около у 30% родин стрїчає ся звичайно недостаточне відживлюванє.

Пересїчна родина, складаюча ся з 5 осіб спотребовує тижнево:

	В Англії	у Франції	в Зл. Держ
цукру	5½ фунт.	1½ фунт.	1 фунт
масла	2 „	1¼ „	—
бульби	17 „	16 „	2 „
муки пшенич.	40 „	— „	— „
хліба	22 „	29 „	14 „
молока	4½ „	4 „	4 „
м'яса	1½ „	1 „	13 „
свинини	½ „	¼ „	—

З повисєної табєлі видно, що Французи і робітники в Злучених Державах спотребують дуже малу скїлькість цукру, що є зовсїм неслучно, позаяк модерна фізіологїя рїпучо доказала, що цукор є одною з найважнїйших, найліпших і найскуточнїйше відживлюючих пожив. Противно Англїчани уживають дуже багато цукру і то в всїяких видах, головно з чаєм і з пуддінгамп, яка то страва і товкусє велїчєзне спотребованє муки. Найбільше м'яса їдять безперечно робітники в Злучених Державах, однак підлягає велїкому сумнївови, чи се виходить їм найліпше на здоровє. Причина тої обставини лежить в тїм, що в Злуч. Держ. м'ясо є найдешевше єце — має розуміти ся, наколи бере ся найліпдїйшї сортї. Фармерські продукти найдорожші суть у Франції, а найдешевші в Англії. Причиною дорожнї у Франції суть високі цїна, що спїняють довіз з загралиці, в Злучених Державах знова трости, які усє забирають в свої руки, щоб потом диктувати цїну писля вїнодоби.

Ц—ий.

ПОЗІР!

ПОЗІР!

ВЕЛИКЕ РУСЬКЕ НАРОДНЕ ВІЧЕ!

в справі засуду Мирослава Січинського відбуде ся

в New Alexandria, Pa. в недїлю 1-го серпня 1909 р. о 5-їй годині по полудни.

На сїм Вічу не повинно бракувати ні одного Русина з поблизької околиці. Хто нам, Русинам добуде кращу будучність? Ой ніхто иньшїй як лиш ми самі, як собі постєлимо так виспїємо ся.

Покажіть Нью Александрійці, що в Ваших жилах плывє руська-кров, що справа Мирослава є напоєю справою.

G102

Приходіть Русини і Русинки! Приходіть старі і молоді, приходіть громадно.

Що вічу відбудуть ся Загальні Збори читальні „Просьвіти“.

До побачєня

Комїтет вічєвий.

SWOBODA

(LIBERTY)

The Ruthenian Weekly
Published every Thursday at
124 Hudson, New York, N. Y.Published by
The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1893.

REV. P. PONIATYSHYN,
Superintendent
411 Washington Ave.,
ELIZABETH, N. J.**ANTH. CURKOWSKY,**
editor
184 Hudson Str.,
NEW YORK, N. Y.**K. KIRCZOW,**manager,
184 Hudson Str.,
NEW YORK, N. Y.

Terms: Two dollars a year.

Advertising rates furnished on
application.Entered as second-class matter
December 21, 1906, at the Post
Office at New York, N. Y., under
the Act of Congress of March 3,
1879.**„Свобода“****Газета для руського народа в**
Америці і орган „Р. Н. Союза“,
виходить щотижня в четвер і
коштує:**в Америці на 12 місяців \$2.00**
до стар. краю на 12 місяців \$2.00
в Америці на 6 місяців \$1.00**Оплачувати газету треба всег-**
да з гори.**Гроші треба посылати в ре-**
дакстрованим листі, або через ек-
спресовий, або почтовый money
order (моні ордер). Money order
то є карточку, котру дістанете
від почтара або агента на ек-
спресовім офісі, пішліть нам бо
без того ми не годні грошей ді-
стати.

Адрес:

„SVOBODA“
124 Hudson St., New York, N. Y.
Телефон 7074 Spring.**Хто хоче, щоби его адрес зм-**
іняти мусить подати нам, крім
нового, також свій старий адрес.**Дописи просять ся писати ли-**
шень на одній стороні картки.
Дописи непригожі до друку не
читат ся, наколи з гори не було
вказано, що жадає ся її звор-
оту і не було залучено марок на
зворот.**Свято Володимира.**

В отсю середу, дня 28-го с. м. святкує наша церков пам'ять сьв. рівноапостольного князя Володимира, патрона нашої організації. Кождий член Р. Н. Союза, а і кождий щирий Русин-Українець повинні знати, хто то був сьв. Володимир та чим він прославив ся, що історія назвала його Великим, а церков зачислила його в почет святих.

Було се в давні, давні часи. Уже тисячу літ тому. Русини-Українці не стогнали тоді еше у важкім ярмі, але мали свою державу, своїх князів, жили свобідно і вільно на рідній землиці, як могутній народ, з яким числили ся сусіди. Але одно було лихо: хоть як могучий і сильний був тоді народ, а йому приходило ся много терпіти від сего, що руські землі були поділені на дрібні уділи-частинки. І ось князь Володимир ставши великим князем в році 979 по Христі позби-

приборкав неслухняних, прилучив нові і в сей спосіб сотворив велику, сильну державу. Його держава розтягала ся тоді від Карпат аж по гори Кавказ а на півночі аж до великих озер, недалеко, де тепер лежить місто Петербург. На місце бояр і неслухняних князів Володимир сажав по більших містах своїх синів: він мав багато дітей, бо бувши поганином міг мати і багато жінок. Однак він тим не вдоволив ся. Він знав дуже добре, що і передшими часами уже нераз великі князі збирали українські землі до купи, однак ся злука ніколи не була певною. Українська вдача, що стала нашим проклятом, то є незгода, була тоді як і тепер, причиною, що ледви зібрані до купи землі опята ділили ся, розпадали, та в сей спосіб народ тратив сили і значінє. І тому Володимир задумав народ український звязати сильнішою, міцнішою звязкою, сполучити поодинокі землі в сей спосіб, щоб вони корили ся київському князеві не тільки зі страху перед його силою, але щоб бачили свою вигоду, свою користь у тим, коли будуть належати під київського великого князя. І тому він старав ся придобити собі нарід, з'єднати собі його ласку, його пошану і любов. І він став правити державою не самовільно, не деспотично, але завів свого рода конституцію, коли то в усіх справах закликав на пораду „старців“ — то є людий статочних, поважних і розумних. Він при всяких нагодах улаштував величаві бенкети-пири, де своім копитом приймав, гостив і поїв усякого, хто лиш до нього прийшов. Усяких бідаків, сиріт і калік прикликав на свій двір і там їх щедро наділював. І пішла про нього по всіх землях слава, як про князя „ласкавого“, а народ наш в його честь складав пісні, у яких славив Володимира, „ясним сонінком“.

Найславнійша, найбагатша і найкультурнійша держава в отей часи була грецька, що звала ся Візантія. Вона лежала там, де днесь розпространяє ся Туреччина. В отей часи і імператор византийський уважав ся за найславнійшого, наймогутнійшого володаря в Європі, а Греки за народ найученнійший і найбільше просвічений. От і Володимирови захотіло ся і свою державу і свій народ зробити подібними до Візантії. А що слава про Володимира розійшла ся широко по світу, то і византийські володарі — хоть як сильні і могутні, шукали у нього помочи. І трапило ся таке, що Володимир одного разу післав визант. імператорови свос військо на поміч проти бунтаря. Володимир побив ворогів імператора і за се сей дав йому за жінку свою сестру,

СЬВ. ВОЛОДИМИР

ську одіж. Тоді то і Володимир приняв християнську віру, та казав хрестити і свій народ.

Однак милув би ся дуже сей, хтоб гадав, що до Володимира не було християн на Руси. Вже бабка Володимира, княгиня сьв. Ольга була християнкою, а в самій столиці, Києві була церков сьв. Ілії. Однак державною релігією була все еше поганська і доперва сьв. Володимир охрестивши ся признав християнству на Руси права державної віри. Сьв. Володимир охрестивши ся, став ревно про се дбати, щоб се християнство і ширило ся на Руси, щоб як найбільше людий приймали нову віру. І тому він спроваджував з Греції і Болгарії багато священників, а також єпископів і митрополитів і казав їм учити наших людий і настановляти з них священників. По містах і по селах казав ставити численні церкви. Спроваджував майстрів з Греції і казав їм бити гроші, учити наших людий будівництва, малярства, різьбарства, письма. І в сей спосіб прийшла до нас наука і просвіта. В Болгарії приняло ся християнство 100 літ вчашніше, як на Русі-Україні, отже там були вже всякі церковні книги переложені на славянський язык, який тоді був дуже подібний до тодішньої нашої мови. І сі книги спроваджував Володимир з Болгарії, звидти і перейняли ми азбуку та письмо. Почали у нас писати і читати книги. Здебільшого були то церковні книги, духовні, але з них можна було також і довідати ся децо про світ божий, про жите-бутє других народів, про старинні часи.

Священство почало людучити, що гріх сварити ся, грабити і вбивати; наказувало жити по християнськи; забороняло жити без вінчаннє, держати по кілька жінок. Те саме наказували і книги. І от поводи, поводи почало ся инше житє. Вже

так без сорому один другий, як передше. Знаходили ся люди, що кидали сьвіцке житє, йшли в пустині, печери, щоб жити там в молитві і каїнням просити Господа прощєня гріхів. В сей спосіб появили ся у нас перші монастирі, як в Києві, де був найславнійший, так званий печерський.

Володимир помер в 1015 році а народ назвав його Великим, а церков рівноапостольним, зачисляючи його в почет святих.

Святкованє пражника патрона Р. Н. Союза.

По причині, що патрона Р. Н. Союза, сьв. Володимира припадає на робучий день, пражнованє того свята відложено на слідуючу неділю, то є на день 1-го серпня с. р. В сей день відбудуть ся слідуючі відправи:

1) **Філадельфія, Па.** Іх Прєосвященство, єпископ С. С. Ортинський, відправлять в катедр. церкві Службу Божу а по ній панахиду за померших членів Р. Н. Союза.

2) **Літсбург, Па** Службу Божу і панахиду за померших членів Р. Н. Союза відправить о. М. Балог у приналежній своїй церкві.

3) **Jersey City, N. J.** о. Улицкий відправить в гр. кат. церкві Службу Божу а по ній панахиду о 10-ій годині з раня.

4) **Ramey, Pa.** — Братство сьв. Володимира Вел. від. 58 в Ramey, Pa. подає до відомості своїм членам, що дня 1-го Августа с. р. буде пражнувати Патрона нашої одиноко руської організації, Р. Н. Союза, як також і патрона нашого Братства, сьв. Володимира Великого. Всі члєни в повній параді мають явити ся згаданого дня о 9-ій год. рано до нової галі. Котрий би з членів легковажив собі так важний для нас день і без важної причини не взяв

умовно заплатити до братськой каси \$1.00 каря.

В тім дни буде ся приймати нових членів до братства без вступного, тому обовязком кождого члена є: постарати ся, щоби кождого здорового нашого Русина, котрий не мав щастя належати дотепер до Р. Н. Союза заохотити, щоб прийшов між нас і використав знамениту для него нагоду.

Уряд братства:

В. Копильчак, преде.
Ів. Бунга, секр.

5) **Elizabeth, N. J.** О 10-ій год. з раня Службу Божу і панахиду відправить міщєвий парох, о. П. Понятишин.

6) **New York, N. Y.** В церкві сьв. Юрія по Службі Божій відправить о. Н. Підгорецький панахиду за померших членів Р. Н. Союза.

Купте зелізо, поки горяче.

Ляцька самоволя в Галичині і смертний присуд, виданий польськими повіністами на Мир. Січинського, відбили ся громовим відгомоном у нашій новій вітчизні. Де тільки знайшла ся хочби невелика горстка сьвідомих Русинів-Українців, там на поклик „Свободи“ уладжувано менше або більше многолудні віча, а на тих вічах протестовано горячо проти всіх практик шляхотсько-польської олігархії, яка сприсягла ся зніщити нащ многострадальний народ, тоє — як вони кажуть — „погане гайдамацьке племя“.

Хто читає уважно звіти з відбудувань ся що йно всенародних віч в справі Січинського, той запримітить легко, який огонь обхопив нашу американську суспільність, з яким запалом виголошують ся поодинокі реферати і які кличі виривають ся з наболілих грудий наших робітників. Велика мусить бути та наша народна кривда, коли вона в так розмірно короткім часі розбурчала дрімучі руські маси. Велике і справедливе діло вчинив Січинський, коли за ним так побивають ся робучі веретви і з такою рішучістю домагають ся його визволення.

Вже шестий рік, як я, вигнаний з рідного краю ляцькою злобою, опинив ся ось тут, на вільній землі Вашингтона. За весь той час я не запримітив на американській Русі ніякої живійшої думки, ніякого народного руху. Лунали вправді в ряди-годи поодинокі кличі до якоїсь організації, до самопізнання та єдності, але се були — можна сказати — голоси відірвані, голоси патріотичних одиниць, яким не судило ся бачити оочів свосі праці, бо не мали за собою широких мас, того фундаменту, на котрім спочиває кожда суспільність.

Рух, який вчинив ся саме

чим, наводять мене на думку, що ніяка народна робота немисляма, поки наша інтелігенція не піде в народ, поки по словам Шевченка „обліміть-ж, брати мої, найменшого брата“ не відкриє тому „меншому братови“ свого серця і не полюбить його цілою душею.

Хоч Шевченко написав висше наведені слова до нас і для нас, то таки ліпше від нас зрозуміли сей братлюбний поклик галицькі Поляки. Ми знаємо силу наших сусідів: знаємо, що Поляки мають свою шляхту, свою буржуазію, своє міщансьтво, а що найважнійше — свою автономію. А преці вони тим всім не вдоволяють ся, їм того за мало і цілою силою пхають ся — на село. Чому-ж вони так роблять? А тому, що вивчили ся гаразд своєї власної історії... Вони добре знають, що їх річ посполита упала тільки ддятого, що не мала за собою широких мас народних; вони знають і тоє, що не відбувають своєї Польщі так довго, поки не прпеднають для своєї визвольної ідеї усього селянства. Задля тої власне причини вчинили Поляки такий живий рух по всіх галицьких селах: закладають там приватні польські школи, курси для неграмотних, рільничі кружки, рухомі і нерухомі бібліотеки, всілякі народні торгівлі, соколи і т. д. і т. д. Все-ж не без причини лізуть вони зі своєю „висшою культурою“ і до „poczwiegiego ruskiego ludku“. Вони знають, що поти їх панованя на галицькій руській землі, поки сей „ludek“ не осьвідомить ся політично і не запишет ся в ряди самостійного народу українсько-руського. Ось чому то сі наші „опікуни“ так завзято винародовлюють руських мужиків. Стільки про Поляків та про їх політичний розум. А тепер возьмім один епізод з нашої власної історії.

Поки Хмельницький йшов разом з народом, поти відомосив трикомфальні побіди над польським військом; якже тільки на хвилю спустив з ока загальні інтереси простолудя, — пропав сам, а з ним пропала і політична незалежність України аж до нинішнього дня. Подібних случав можна знайти в нашій історії багато, але щож, коли ми тої історії не знаємо, то нічого не хочемо з неї навчитися...
Вертаю ще раз до того вічевого руху, що прокинувся з елєментарною силою поміж нашими робітниками в Америці. Я свято увірений, що нам удалося би не одно пожиточне діло, коли б ми уміли або хотіли використати теперішній настрій нашого люду. Справа Січинського і ті обставини, що спонукали його хопити ся крайного середства у боротьбі з національним ворогом, — се знаменита почіва, яку ми повинні нале-

жно використати до у...

своїх культурно-політичних цілей. Не потреба тут так багато праці, якби то на перший погляд видавалося.

Тих кількадесять віч, ті поважні наради і ті рішучі протести, заосмотрені тисячами підписів, треба нам уважати як певний зацінок, як початок нового життя на новій землі, у новій вітчизні. Лиш не закладаймо рук, не знеухочуємося у народній роботі, а ведім розпочате діло до кінця. Не думаймо собі, що зааранжоване нами віче, одно на кілька або навіть кільканадцять літ, осьвідомить наші робучі верстви. Роботи на народній ниві не можна відкладати; не можна ждати, доки у Галичині не упадуть нові хлопські трупи, доки з лона гнобленого люду не вийде другий Січинський.

Якби мос слово знайшло ласку у моїх американських земляків, то я осмільив би ся дати їм ось яку раду. Скликуйте багатомислних віча кожного місяця, а бодай пару разів до року. На тих вічах обговорюйте усякі наші кривди і усякі наші потреби так в старім як і новім краю. Матеріалу на реферати знайдете доволі в кожній руській часописі. У своїх промовах не стісняйте ся ніколи кордонами. Нам роблять лихо і Москалі і Поляки і Мадяри, а навіть „свободолюбні“ Американці. Нашого робітника кривдять і визискують скрізь по цілім світі. На могилах наших козаків, що боролися за щастє і долю руського мужика, що визволяли Україну з під царського кнута, уряджують собі „істинно руські“ люди роковини полтавської битви і зневажають наші народні почування і наших народних мучеників—героїв. Галицькі Поляки придумують, а відтак переводять в настояще діло щораз иньші проекти „на zniszczenie Rusi.“ Мадярські бегери добивають останки прикарпатських Руснаків та видають драконські закони на упорних „греко-католиків.“ Американські законодавці спиняють нашу еміграцію і помагають капіталістам закладати цинурок на шію робітника. — Ось маєте, родимці, численні жерела, з яких можете черпати повною жменюю... Як вам сього за мало, то розгляньте ся за темами до своїх рефератів по американській Русі. Питайте ся себе і других: де наші руські школи? де читальні? де курси для анальфаетів? де народні доми? де руські бурси? де приют для сиріт? де еміграційний дім? де ті всі фонди, на які складала ся уся наша патріотична суспільність від ряду літ?...

Родимці! В імені нашого подоптаного народу, в імені бідних руських робітників, що рвуть ся до животворного світла, звываю Вас до позитивної праці! Не дайте погаснути тому огневи, що обхопив під кою пору тисячі дрімучих досі людей! Нехай сей молоденький герой, Січинський, сей любямець широких мас народних буде для нас взором, як треба любити „меншого брата“! До боротьби, братя, — до завзятої боротьби! Не марнуйте ніякої нагоди, щоб просвітити невидошних; не відкладайте доброго, милосерного учинку до судного дня! Разом до праці і — куйте веліво, поки горяче!

Осип Стеткевич.

Білі невольники.

(Продовженє з 1-ої стор.)

якомусь робітничому череву. Робітника взяли страйкарі сейчас поміж себе а сего поліціянта так збили, що хйба до смерті буде тямити. Ціла його твар представляє одну рану. Начальник поліції, Фарел побіг йому помагати та дістав кілька ран завданих ножами. Боротьба тревала до полудня і головно брали в ній уділ жінки, які і громадно удали ся до тих заведений, де ще працювано, і приневолили і там заперестати працю.

О скільки удало ся нам розвідати, покалічено слідуєчих Русинів: Тимко Малій (шов робити і дістав від страйкарів цеглою в голову, чоловік старий, жінка і діти в краю) і Антін Пелешик, парубок, пострілений в черво через констаблів. Крім сего арештовано двох Русинів, а то Петра Шкварла і Петра Герлях. Покалічених с о много більше, але їх імена тримають ся в тайні з обави перед переслідуванєм.

Великою хйбою страйку з самого початку було се, що не було ні страйкової організації, ні провідників. Кождий боров ся на власну руку і тому панувала така анархія. Колиб були страйкарі з самого початку мали добрих провідників, то булоб певно прийшло до такої борби, якої Америка давно не бачила. Заклади обняті страйком представляють вартість мільонів, а при умітнім веденю страйку булиб зістали наражені на необчислені шкоди.

Днес уже ся аномалія усунена. Потворили ся комітети, провід взяли у свої руки люди просвічені, так з кругів інтелігенції з поміж емігрантів, як і американські студенти. Страйк приняв вид спокійної боротьби, без бійок і без проливу крові. Потворені комітети дістають з усіх усюд поміч так грошеву як і натуральними, якими запмагають незасібних страйкарів. Передовсім незвичайно щиро заняв ся долею покривжених польський римо-католический парох з Ботлер, о. І. Бачевський, який старанно посписував усі факти і імена покривджених, без взгляду на се, якої хто народности, та стає в їх обороні перед судом, ратує арештованих і т. д. Він став правдивим добродієм народа в отсю важку пору.

Ще підчас забурень організація Public Defense Association внесла до суду дві скарги: одну проти страйкарям, щоб недопустити у них до нових забурень, а другу проти компанії, забороняючи її сприваджувати скебів. Колиб суд був видав сі два закази. був би в сей спосіб вельми поміг страйкарям, однак він вивинув ся з тої справи в слідуючий, цікавий спосіб: „Дуже нам жаль, що такі сумні діють ся річі поміж компанією а робітниками та хотілибсьємо, щоб сі дістали онять роботу і то під ліпшими умовами. Однак мішати ся в спір ми не можемо.“ Також характеристичне для тутешної справедливости судової!

Витревалостю страйк по части виграно. В Ботлер 21-го с. м. в фабриці Standard Steel Co. проголошено страйк укінчений і 2,500 людей вернуло до праці. Побіда цілковито по стороні страйкарів, бо компанія згодилась на всі їх жадания, а іменно: 1) сейчасове і безпроволочне усуненє війська з околиці, 2) всі увязнені страйкарі зістали випущені на волю, 3) компанія урядово має переговорювати з робітниками і дав гваранцію, що підвишить платню, 4) сума відтягана робітникам за довги має бути значно зменшена.

В иньших місцевостях страйк ще тревас, однак є надія, що не даром плила кров, що і усюди, як в Ботлер віднесуть робітники побіду.

Як було уже з гори зазначено, переважна часть робітників з фабрик обнятих страйком, се самі австрійські горожани. І ось на однім з мітингів, скликаних страйковим комітетом дня 24-го с. м. явив ся і пітсбурський австрійський конзуль, який понотував собі много фактів і надужить допусканих над емігрантами. Се дало повід до говсрення, а навіть се дістало ся і до деяких тутешних дневників, що австрійський конзулят урядово упімене ся за покривдженнями горожанами своєї держави. Тимчасом вість, начеб то конзуль мав упоминати ся за своїми горожанами заперечено урядово зі стороні конзуляту з тим додатком, що вправді конзуль від деякі доходження але вони тикали ся цілком другої справи. Можливо, що австр. уряд казав вести доходження, але лиш в тій цілі, щоб потом охочих емігрувати в сей спосіб спинити. І то при помочи системи чи не найскуточнійшої. Бо дійсно, вистане лиш подати до відома робітників в Австрії страшні відносини в фабриках в McKees Rocks, Pa., щоб їм сейчас відібрати цілковиту охоту їзди до вимріяної країни доларів.

Крім сего треба-б застановити ся, чи взагалі який протест австр. уряду бувби skutочний в Вашингтоні. Там правдоподобно заявили-б, що уряд звязковий не має права мішати ся в внутрішні справи поодиноких стейтів. Стейт Пенсильвенія опять вітповівби, щоб Австрія передовсім у себе зробила лад, та що в McKees Rocks с., „все в найліпшій порядку.“ Яку відповідь дала-б наконець компанія — природна річ —

тяжко сказати, позаяк такого случая в Америці еще не було. Тут горожани чужої держави стоять завжди беззащитні проти визисків і рабунків. Десятки разів підчас борб майнерів в Пенсильвенії падали завжди жертвою емігранти. Послідний раз в Гомстеді. І тоді, хотяй йшло там о десятки трупів, дістав австр. уряд відповідь таку, яку евентуально і днес дістав-би, наколи-б упінув ся о своїх горожан: „Справу розлідував суд в Пенсильвенії, найшов усе all right і конець. Більше не дасть ся нічо зробити!“

Так само і днес наші нещасливці нехай не надіють ся зовсім на поміч австр. конзуля, бо він для них нічо не зробить, хотяй-би навіть і хотів. Одинока їх поміч, се організація, солідарність і сильна сполука. Лишень таким способом вони дібуть ся своїх слушних прав, як їх добила ся і їхні товариші в Ботлер.

4-ий

НОВИНКИ

КАЛЕНДАР.

Липень.

- 29 | Атиногена
- 30 | Марини вмуч.
- 31 | Еміліяна.

- 1 | Н | Серпень. Макрини
- 2 | П | Ілії прор.
- 3 | В | Симеона юр.
- 4 | С | Марії Магдал.

— Дня 11-го липня с. р. зістало засноване в Брукліні, Н. Й. русько Україн. Сестричне Братство сьв. Анни. Сьвято основаня відбуло ся дуже величаво і сейчас вступило 24 сестриць самих дівчат. Сестрицтво є товариством запомоговим та стремить до злученя русько Української молодіжи. Ухвалою принимати також жєнщини замужні які не перешають 30 літ віку. До комітету вибрано: К. Кукіз пр., М. Литвин з пр., А. Савічка секр., М. Вознєвич ф. секр., К. Дуцька кас., П. Кукіз госп., як також до тимчасової помочи секрет. і в уряді зістало вибраних двоє мужчин М. Крук і М. Завируха. Збори відбувають ся в неділю по першім кожного місяця. Вступне: 50 цт. а місячне 25 цт. Слідуєчі збори мають відбути ся 1-го серпня 1909 під числом 76 норт 6 ул. Бруклін.
Анастасія Савічка секр.

— Австрійський конзулят в Нью Йорку прислав нам слідуюче письмо з просьбою о поміщенє: „Подасє ся до загального відома, що ц. і к. генеральний конзулят дістав додаткові обяснюєчі інструкції в справі приміюваня і товкованя постанов амнєстїї, виданої для війскових дезертирів з нагоди 60 літнього ювілею Єго Величества, Цісаря. Усі ті горожани, що хотілиб користати з згаданого висше амнєстїї, дістануть докладні поученя і інформації в тутешнім ц. к. конзуляті (123 E. 17-th str., New York, N. Y.).“

— 26-го с. м. в Ньюарку, Н. Дж. жінка гросерника Томи Рєнвіка, повила пятеро близнят. Чотири дитій було нормально розвинених і живих, пяте нерозвинене і мертве. Діти усі до 15 минут померли а матір лікарі обіцють удержати при житю.

— Дня 25-го в Лондоні, столиці Англії з нагоди наміреного приїзду там царя відбула ся великанська демонстрація на Trafalgar Square. Ішли сотки тисячів робітників та несли таблиці з написями: „Проч з катом-царем!“, — „Чи маємо приняті скривавлену лапу?“, — „Пекло просить: Ходи батюшко до мене!“ Потім відбуло ся масове віче, на яким бесідники незвичайно острыми словами виступали називаючи візиту царя в Англії збещенєм англійського люду. Так то принимають царя цивілізовані народи. Тільки ми одні нещасні, що між нами ховає ся еще така гниль, як кацапи.

— Бідний „Касаренланд“. В 137 числі „Галичанина“ находимо таку оповістку: „Редакция „Галичанина“ желает принять въ свой составъ сотрудняка, знающаго хорошо галицько-рус-

ськія отношения, имѣющаго соотвѣтныя способности и владѣющаго русскимъ языкомъ.“ Бідний Касаренланд! Пів столітя минуло, як Денис Іванович Зубрицкий видав на „полу-русскомъ языкѣ“ историю Галичини, пів столітя доходить, як Богдан Андрійевич Дідицкий пустив в світ комічну брошуру: „В адін час научітса Малорусину па русскі“, а бідний Касаренланд публіцистими оповістками шукає сотрудняка „владѣющаго русскимъ языкомъ.“ Ужась, увя! Бідний Касаренланд!

— Реформа калєндаря в Росіі. „Н. Русь“ подає кілька нових подробиць про проєкт заведеня в росейській державі калєндаря нового стилю. У сьвітських рішачючих кругах сей проєкт приняли прихильно, лише духовні круги ставлять далше поважні перешкоди. Ціле правительство обіцєє цілковиту піддержку проєктові, котрий в осени буде внесений в думі. Особливо президент міністрів Столипин інтерєсуєт ся тою справою. В сьвітських кругах дальший хід справ вже означено. Почин в тій справі взяли на себе гр. Вітте і А. Ермолов, котрі будуть репрезєнтувати взагалі всі сьвітські круги. Зате духовні круги, що противлять ся проєктові, приладжують контр-реферат, опертий на канонічних доказах. В кожнім разі сьвітські круги думают, що справу реформи зуміють перєвести а рівночасно не покидають заходити ся коло зредукованя числа сьвяточних днів в православної церкви.

— Реформа калєндаря в Росіі. „Н. Русь“ подає кілька нових подробиць про проєкт заведеня в росейській державі калєндаря нового стилю. У сьвітських рішачючих кругах сей проєкт приняли прихильно, лише духовні круги ставлять далше поважні перешкоди. Ціле правительство обіцєє цілковиту піддержку проєктові, котрий в осени буде внесений в думі. Особливо президент міністрів Столипин інтерєсуєт ся тою справою. В сьвітських кругах дальший хід справ вже означено. Почин в тій справі взяли на себе гр. Вітте і А. Ермолов, котрі будуть репрезєнтувати взагалі всі сьвітські круги. Зате духовні круги, що противлять ся проєктові, приладжують контр-реферат, опертий на канонічних доказах. В кожнім разі сьвітські круги думают, що справу реформи зуміють перєвести а рівночасно не покидають заходити ся коло зредукованя числа сьвяточних днів в православної церкви.

ВАКАЦІЇ.

Надходить пора, як що усі, кого лиш на се стати, опускають місто, щоб час своїх вакацій провєсти на селі, що більше, навіть і мешканці села нетерпєливо ждуть на гарне, усе відсвьжуюче літо. На одно треба тямити: що підчас літа наш організм не є в силі травити тільки тяжких кормів як в зимі, та що циле лєдких напиктів руйнує систему травленя.

І тому треба мати завжди під руками Трінера Американський Еліксир Гіркого Вина і уживати його, як лишень спостережете найменчу неточність. Сей лік скріпляє кождий орган належачий до системи травленя та побуджує його до діланя. Тому є вельми користною річю в усіх недугах жолудка, кишок і кровні уживати сего ліку. По усіх другосторах.

Joseph Triner, 616-622 S. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Позір молодці!

Маю 500 книжочок: Думи Думки Коломыйки Пісні Народні, 35 цент., 3 за доллара. Посылайте по них до: Knyharnia Nowosty, 808 Carson Str., 29-30 S. S. Pittsburg, Pa.

РУСИНИ! ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ Р. Н. СОЮЗА. СОЮЗ ПЛАТИТЬ 1000 ДОЛ. ПОСМЕРТНОГО.

ДЕ С

мій край, родом з Вольхивна, Галичина, пов. Корсєво. Хотів би дістати від него адресу Віна називав ся **ВАНЬО РОМАНЧАК** і перебуває десь в Чикаго.
Mich. Nizinskyj, Warrior Run, P. O. Peelli, Pa. 29-31 Luz. Co.

Пошукує посади
іспитовний півець і дякоучитель. Може учити нотного співу і вести школу. Чоловік тверезий і статочний та має добрий голос.
Theod. Tomas, Box 97, Lopez, Pa Sullivan Co

РУСЬКЕ БЮРО П'АЦІ.
В кожнім разі можна тут дістати працю. Так мужики як і жєнщини і то в місци і в околици. По близшій інформації просить ся удавати під адресу:
I. Rykyszynski 432 E. 5-th Str. New York, N. Y.

DR. RICHTER'S "PAIN-EXPELLER"
Нічо не помагає скоріше в деяких звязнєних, авдєвленя, напруженя м'яснів, ревматизм, невралгій і усіх тих подібних болях, як натурална **PAIN EXPELLER**-ом По усіх другосторах в цілі 25 і 50 цт.
F. Ad. Richter & Co. 215 Pearl Str. New York
Позір на озорову марку „Котвиця“!

Металеві ОБЦАСИ І ЗАПЯТКИ

Зроблені зі стали.
Для майнерів, каменярів, фармерів і тяжко працюючих. Можна їх прикріпити до старих чоботів, а они зроблять ся як нові. Можете купити їх враз з ґетовними чобітьми. Все трєвалі. Лєккі від шкїри і лєккі до прикріпленя. Кождий шєвєць вам їх надляжить. Пишіть по цївник.
UNITED SHOE MACHINERY CO., BOSTON, MASS.

Вийшли з друку слідуючі нові книжки:

- Доля галицької свроти - - - 5 цт.
- Хлопська доля - - - - - 5 цт.
- Казики за жєдїв - - - - - 10 цт.
- Казики за цаганів - - - - - 10 цт.
- Пісєня про правду і неправду та иньші онов даня в ображках 25 цт.
- Боротьба за право - - - - - 50 цт.
- Польська народова демократія 70 цт.
- Пронації час. Українці під московським царством - - 15 цт.
- Про небо. Популярна астрономія, в двох частях - - - - 40 цт.
- Страшний ворог, книжка про горілку - - - - - - 5 цт.
- Родина у вірвї, птєвї, комах, риб та гадїв - - - - - 10 цт.
- Про людське тіло, в малюнк. 15 цт.
- Про Хамію - - - - - - 15 цт.
- Під землею (оповід. про майни) 15 цт.
- Про світ божий, в малюнк. 35 цт.
- Від монархії до ресубліки - 20 цт.

Хто замовить книжок на 1.00 дол. і більше, дістане купон на дарунок.

При тим повідомляє ся, що Руська Книгарня перєнесла ся до власного дому і тепер адрес її є такий:

Ruthenian Book Store 439 North Sixth Ave. Scranton, Pa.

Вийшли з друку нові книжки: „ОБОРОНА ВІРН“

Підстава християнської віри. Ціна 35 цт. за одну, або 3 за доллара.

Книжки сі повинні находити ся у кожного рєдигірного чоловіка. Ними поборете вєльке невєрство, що під кою пору пошрєють ся. Тож кому дорога віра, нехай квачить ся замовляти сей скарб душі, бо наклад їх невєвєрний. Адреса: The New Books P. O. Box 73, Winnipeg, Man.

СПРАВИ „СОЮЗА“.

Покровитель і почетний член Р. Н. Союзу.

Іх Пресвященство Стефан Сотер Оринський, перший руський єпископ в Америці.

Головний Уряд „Р. Н. С.“ на роки 1908—1910.

Духовний управитель:
 о. Михайло Валог,
 712 Carson Str. S. S. Pittsburg, Pa.

Предсідатель:
 Дмитро Капітула,
 McAdoo, Pa.

Місто-предсідателька:
 Марія Черемшак,
 Trenton, N. J.

Місто-предсідатель:
 Федор Гут Кульчицький,
 Pittsburg, Pa.

Касієр:
 Алексій Шаршон,
 524 Pine & Franklin St., Shamokin, Pa.

Секретар фінансовий:
 Семен Ядловський,
 Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар рекордовий:
 Теодозій Лавовський,
 Box 76, Jersey City, N. J.

Радні:
 Михайло Беля, Holyoke, Mass.
 Петро Ярема, New York, N. Y.
 Іван Глова, Shamokin, Pa.
 Андр. Стефанович, Pittsburg, Pa.

Алексій Горбаль, Derby, Conn.
 Михайло Чегін, Cleveland, O.
 Контрольна Комісія:
 о. Д. Добротвор, 25 Chestnut St. Yonkers, N. Y.
 Василь Гришко, Scranton, Pa.
 Михайло Бабій, 816 N. Franklin St., Philadelphia, Pa.

Директор друкарні:
 о. П. Понятишин, 411 Washington Ave., Elizabeth, N. J.

Редактор:
 Ант. Пурковський, 184 Hudson Str., New York, N. Y.

Менеджер друкарні:
 К. Кирчів, 184 Hudson Str., New York, N. Y.

Головний організатор:
 Мих. Беля, 56 Hamilton Str., Holyoke Mass.

Головна Канцелярія Р. Н. Союзу знаходиться під числом 123 Sussex St., Jersey City, N. J.

Вступайте до Союзу!

„Руский Народний Союз“ — Приймає членів від і року до 40 літ життя.

Вступне після літ.

СОЮЗ ПЛАТИТЬ:

В разі смерті члена кляси „А“ (ціле посмертне) \$1000.00.

В разі смерті члена кляси „Б“ (половину посмертного) \$500.00

Посмертне за жінку або мужа члена кляси „А“ 400.00 дол.

Посмертне за жінку або мужа члена кляси „Б“ 200.00 дол.

Посмертне за діти від 15.00 до \$300.00.

В разі утрати: а) обох очей, ніг або рук \$1900.00,
 б) одної руки, ноги або ока \$200.00.

Если отец родни в шпитали божевілних, Союз платить шо року родни \$150.00.

Хто хоче вступити до Союзу, мусить вписатись також до братства, яке належить до Союзу.

ДЛЯ П. П. СЕКРЕТАРІВ Р. Н. СОЮЗА.

Зовідомляю раз на вс, що всі гроші належачі до каси Р. Н. Союзу, посилає ся так: на money order-ах або чеках вивисує ся імя Alex Sharshon, Shamokin, Pa. Дальше так записаний money-order або чек не посилає ся до Голов. Касієра, але враз з вказаним до Голов. Секретаря. Головний Секретар опислає відсилає до Голов. Касієра.

С. Ядловський,
 Голов. Секретар.

Посмертні вісти.

Недбала Михайло, член Р. Н. Союзу, від 52. Holyoke, Mass. помер 7. юлія 6. р. Небішки походив в Галиччині, села Рудники, пов. Ниско.

Сабат Анастасія, жена Петра, члена Р. Н. Союзу, від 21. Maufield, Pa. померла 12. юлія с. р.

Мороз Федько, член Р. Н. Союзу, від. 123, Scranton, Pa. помер 26. юлія 6. р. Небішки походив в Галиччині, села Вильки Мазовоцькі, пов. Рава Руска.

Василие Василь, член Р. Н. Союзу, від. 123 і муж Марії, членкині Р. Н. С., від. 123 в Scranton, Pa. помер 15. юлія с. р. Небішки походив в Галиччині села Кожухи, пов. Бережани.

Вічна пам'ять!

Ч. 982 КВІТ \$50.00 на п'ятдесят долларів, котрі п. Давно Кравець отримав як посмертну заповому по Андрею Кравець з Головної Каси Руского Народного Союзу в Америці.

Beaver Meadow, Pa. 16 Юлія '09.

Давно Кравець.

Сьвідки:
 Федьо Юрчик,
 Осиф Солтис.

Від місцевого Уряду Руского Народного Союзу в Америці. Відділ (число) 95

Андро Савка, предс.,
 Володимир Шипула, секр.

Ч. 983. КВІТ \$200.00 на двіста долларів, котрі п. Васько Яцканич на похороні кошта отримав з посмертної заповоми по Андрею Кравець з Головної Каси Руского Народного Союзу в Америці.

Beaver Meadow, Pa. 16 Юлія '09.

Васько Яцканич.

Сьвідки:
 Антоні Леню,
 Осиф Солтис.

Від місцевого Уряду Руского Народного Союзу в Америці. Відділ (число) 95

Андро Савка, предс.,
 Володимир Шипула, секр.

Ч. 984 КВІТ \$500.00 на п'ятсот долларів, котрі п. Анна Рила стримала як посмертну заповому по мужу Юрію з Головної Каси Руского Народного Союзу в Америці.

Trenton, N. J. 19 Юлія 1909.

Анна Рила.

Сьвідки:
 Андрей Кучкар,
 Николай Сюсяляк.

Від місцевого Уряду Руского Народного Союзу в Америці. Відділ (число) 121.

Юрій Бацік, предс.,
 Іван Паславський, секр.

Ч. 986. КВІТ \$900.00 на дев'яност долларів, котрі п. Марія Ставровска опікучка сир-части отримала як посмертну заповому по мужу Івані з Головної Каси Руского Народного Союзу в Америці.

Trenton, N. J. 21 Юлія 1909.

Марія Ставровска.

Сьвідки:
 Андрей Кучкар,
 Михайло Мацузький.

Від місцевого Уряду Руского Народного Союзу в Америці. Відділ (число) 121.

Юрій Бацік, предс.,
 Іван Паславський, секр.

Ч. 996. КВІТ \$400.00 на чотириста долларів, котрі п. Павло Коччак отримав як посмертну заповому по жєні Марії в Головної Каси Руского Народного Союзу в Америці.

Oil City, Pa. 1909.

Павел Коччак,
 Сьвідки:
 І. Романчак,
 І. Фрис.

Від місцевого Уряду Руского Народного Союзу в Америці. Відділ (число) 139.

І. Романчак, предс.,
 Николай Фрис, секр.

Ч. 998 КВІТ \$400.00 на чотириста долларів, котрі п. Іван Мосцівський (старший) отримав як посмертну заповому по жєні Анні в Головної Каси Руского Народного Союзу в Америці.

Olyphant, Pa. 15. Юлія 1909.

Іван Мосцівський,
 Сьвідки:
 о. В. С. Гривнак.

Від місцевого Уряду Руского Народного Союзу в Америці. Відділ (число) 3.

Юрій Хиліак, предс.,
 Онуфрій Ковтко, секр.

ПОДЯКА.

З глубини сердца і з великою вдячністю складаю отсім сердечну подяку так Головному Урядови Р. Н. Союзу як і місцевому урядови число Р. Н. Союзу за 71 за скоре і точне виплаченє мені посмертної заповоми в сумі 900.00 дол. по моім чоловіці, Якові Кубань, що помер 11. мая с. р.

Маргарета Кубань.

Русь в відділах Р. Н. Союзу.

BROOKLYN, N. Y. Товариство „Дікстер“, від. 220 Р. Н. Союзу подає до відомости, що буде приймає членів без вступного через два місяці: Липень і Серпень. Мітинги відбувають ся кождої другої п'ятниці по першим в гали на 192 Грін стр. Бруклин. Слдуочий мітинг припадає в п'ятницю 9-го липня точно о годині 8-їй вечером.

П. Фортуна прд.,
 Ів. Ханачівський кас.
 Ів. Засуляк секр.

CANNONSBURG, PA. повідомляю членів бр. сьв. Арх. Михайла відд. 84, що відбуде ся мітинг дня Авг. 15 с. р. в Miners Hall з слдуочим денним порядком:
 1. Приймає нових членів без вступного, 2. Справозданє касовє, 3. Пологодженє членських справ, 4. Вибір нового уряду, 5. Приймає розмету, 6. Замкненє мітингу.

Ів. Федан, предс.

E. HAMMOND, IND. від Р. Н. С. ч. 226 подає до відомости своїм членам, щоби свої довги найдальше до 14 днів виплатили, бо в противнім разі будуть виключені з братства. Кождий член має приходити на мітинг, бо коли не явить ся без важної причини, підпадає карі 25 цт.

А. Салей пр.,
 В. Семаш секр.

NORTHAMPTON, PA. бр. Усп. Пресьв. Богор. від. 33 Р. Н. Союзу буде приймає нових членів без вступного від 16 до 25 літ, а від 25 до 40 за половину вступного через два місяці то є вересень і жовтень. Рівнож визнає ся всіх членів щоби вирівняли свої місячні вкладки. Невиплавший своїх вкладок не буде мав голову на річнім мітингу.

Теод. Федько пр.,
 Мих. Чепеляк кас.,
 Тарас Кокоцкий секр.

PITTSBURG, PA., бр. липарів сьв. Георг. від. 250 подає до загальної відомости, що мітинги

будуть відбувати ся шо другу неділю по першим кождого місяця в гали під церквою при Sterling Str. ч. 8. Приймаєтї буде ся нових членів до Братства після ухвали братської а до Союзу після статутів.

Дм. Маціївський, секр.

PORT JERWIS, N. Y., бр сьв. Арх. Михайла, від 190 подає до відомости, що 15. серпня, то є в неділю припадає мітинг який відбуде ся о 7.30 год. вечер в гали під рим. кат. костелом Пресьв. Діви, 50 Boll St. Справозданє касовє обох касієрів, братського і колекторського з мимувших 7. місяців і інші важні справи. Член спіявивший ся підлігає 50 цт. карі а не-явивший ся 1.00 карі а урядник 2.00 карі. Котрий член не заховував би ся прилично або збував ухвали сьміхами на мітингу то буде укараний 2.00 карі і суспендований.

Гр. Гумовський, прдс.,
 Мих. Косонога, секр.

ДРІВНІ ОГЛОШЕНЯ

як пошукованя знакомих, оголошеня балів, представлень, сходи і т. п. друкуємо в „Свободі“ по ціні одного цента від слова за оден раз. Гроші треба присилати наперед.

!!! PITTSBURG !!!

БАЛЬ! БАЛЬ! БАЛЬ!

Бр. сьв. От. Николая від. 53 Р. Н. С. устроєє дня 6. September на Labor Day. Початок Балю о г. 3½ по полудни. Музыка найзнаменишна та і буде чим сили покріпити. Маємо честь запросити всіх Русинів, дівчата і хлопців. Сподіємось, що не отмовите нам і прибудете.

За лад ручать уряд брацкій Н. Войтович предс.,
 Алекс. Виташ секр.,
 Теодор Гут касієр.

Оголошенє.

Гр.-кат. церков в Butler, Pa., потребує сейчас дякуючителя. Кандидат мусить бути тверезий, моральний, мусить бути іспитований, голос теноровий, добре розуміє нот, щоби провадив хоральний сьпів та провадив руську школу.

Хто викажежє жаданими услівями, получить посаду. Платня місячна \$40, і доходить.

Зголоситись до:
 ІВАН БУНГА,
 Box 6, Butler, Pa.

ДЕ Є ЗАХАТКО ГРИНІК родом з Городища цеглар., пов. Бібрка, Гал. Пошукує его жінка Анна Гриник в дуже важній справі. Хтоб доіє про него дістанє 10.00 дол. надгороди.

Anna Hrynik,
 Spangler, Pa.

ДЕ Є

АНДРЕЙ ХАНАС? Походить з села Боднарки, повіт Горлиці, Галичина. Хтоб о нім знав, або він сам нехай зголосить ся на адресу:
 Joseph Chanas,
 P. O. Box 617,
 Avoca, Pa. Luz. Co.

Запрошенє

се важне для кождого, хто мешкає недалеко від Джерсі Сіті, Н. Дж.

Так Джерсісітських, як і всіх доокочичних Русинів запрашаємо на наш

Шестий Величавий Пікнік
 котрий устроєє

Тов. „Руський Молодечий Клуб Поступовий“
 в Jersey City, N. J.

на дни 5-го серпня, т. є. в четвер с. р. в **БАЛДВИН ПАРК.**

Забава розпочіне ся о 2-ій год. по полудни.

Обовязком кождого чесного Русина і Русинки є прибути на ску чудову забаву, де кождий свобідно, між зеленими деревами і між своїми людьми зможе прогуляти руського козака і коломийки, та познакомити ся зі своїми родимцями.

Наперед еше дякуємо і остаємось в тій надїї, що Вп. Родимці не пожалують часу і труду, та прибудуть як найчисленніше.

За Уряд Р. М. К. Поступового

Ст. Миланович, предс., М. Кухта, касієр,
 А. Онисик, секр.

Як будете їхати на наш „Пікнік“, то беріть тільки „Turnpike“ або „Newark ave.“ карту і злізайте на Baldwin ave., котрою уже зайдете прямо до Baldwin Park.

Повідомляю Вп. Родимців, що отворивем в Нью Йорку

„Заграничну канцелярню адвокацку“
 і **Бюро земельних і торговельних полагаджувань.**

де перепроваджуєтї всі справи судові і позарьяльні в См. Краю і полагаджуєтї всі справи гужейші за посередництвом визначних адвокатів американських. Уділяю інформації і посередничу у всіх справах бізнесових, торговельних і земельних. Продаю і купую лоти, фарми і доми. В моім „Головнім бюрі військовім“ полагаджуєтї факсове, яке резервний офіцер австрійський, всі справи військові з повним забезпеченєм на случай повороту до краю.

ШИФАРТИ по цівах компанійних продаю на всі літш корабельні. Поручаючись отсім ласкавій памяти маю повну надію, що се. яко ширий Українець а при тім чоловік факсово обрзований (посідю австрійськї студиї правниці) буду в можности задоволити вповні кождого в якій небудь справі, а маючи зносини в визначних людях, і будучи добре обрзованним в американськими обставинами, буду в силі перепровадити кожду справу відповідно вимогам тутейших приписів.

3 поважанєм

Emanuel Teodorowicz,
 FOREIGN LAW OFFICE,
 150 — 7th Street,
 NEW YORK, N. Y.

АРТИСТ РІЗБЯР
Евгеній Василенко
 виконує усія роботи входячі в обсяг церковної штуки, як:
 ІКОНОСТАСИ
 ВІВТАРІ
 ПРЕСТОЛИ
 БАЛЬДАХИНИ і т. д.
 Золотить і малує ікони.
 Усі роботи виконує добросовісно.
 EUGENY VASYLENKO
 337 W Center St., Shenandoah, Pa.

Русини Пітсбурга і околиці!

Чи Ви знаєте, що

German Savings & Deposit Bank
 на розі 14-oi і Carson ул.,
 South Side,
 Pittsburg, Pa.

є найбезпечнішим банком? Не знаєте, то загляньте до справозданя стейтових контролорів, що узнали наш Банк за один з найсоліднійших і найпевнійших в Пенсильвенії. Мавток 5,000,000.00. Платимо 4 проц.

Шифкарти на всі літш. Висилка грошей, справи нотарьяльні, військові і т. и.

Й. Е. Рот, предс.,
 А. П. Мідлер, касієр,
 Ал. Бучак, ур. банку.

Українські пісні на фонограф

можна дістати тільки в нас. Рекорди сі справджені впрот в Галиччині. Фонографи даємо на місячні слятки. Всі українські рекорди мають 10 цалів величини, і суть подійні. (Так само і польські) а ціна усіх тілків 65 цт. — Пийте сейчас по безплатній каталог, в всякі листи пишть польськими буквами:

Globe Record & Supply Co.
 213-215 East 4-th Street,
 NEW YORK, N. Y.

ПОТРІБНО СЕЙЧАС
 чоловіка або жінки, якіб доходили 2 рази тижнево та робили порядкі в офісі. Близи інформації уділити ся в редакції „Свободи“.

Закладайте свою кольонію в Патерсон, Н. Дж.!

Брак руських кольоній даєтї відчувати раячо в суспільнім розвитку нашого народу. Свої кольоні, се сила і значенє народу! Проте купуйте кавалок землі на власний дїм але купуйте в місцевостях, котрі суть осницєм промислу і торговлі, де є подостатком фабрик, котрі дають можливість знати легко відповідне запяте.

Місто Патерсон є найбільшим фабричним містом в Стейті Нью Джерси.

Воно має дві найбільші на світї фабрики шовку, дві велчезні фабрики льокомотив, великі мідельварні, сталінно і много інших, де знаходять ся десяткі тисяч робітників.

Наші лоти лежать в самій серединї міста
 саме в близькості виспе владаня фабрик. Ціна лотів — як на своє невизначно добре положенє — дуже дешева, 300.00 долларів і вище.

Продаєт ся на дуже вигідні місячні рати, а тим, що хочать будувати ся допомагаєт ся в позичці. Титул власности (Deed) видаєт даром.

На случай смерті або безробітїя продовжуєт ся час сплати. Если купуючий додержить течно своїх обовязань, тогди на случай смерті спадкоємці дістають титул власности без дальших витат!

Уважайте, що усі комунікації Нью Йорку аверсаєт до Патерсона, яке головне осередку промислового. Проте видано вже мільони на тунелї і нові пляхи жителів, котрі небазом відбудуть в житє, а тогди їдєтї в Нью Йорку до Патерсона буде тратити лише 15 мінут ва ціну 8 цт.

По всякі інформації удавайте ся до менеджера Русина:

EMANUEL TEODOROWICZ, Manager of Realty & Commercial Co.
 150 E. 7th Str., NEW YORK.

Позір!

Католик, руського обряду в Вішніпегу і колоніях Архієписархі сьв. Боніфатія, як і всі Русини в Канаді.

Не одному може з Вас, Братя Русини, попадеш до рук семий лист „Місіонаря“ з липня 1909., в котрім на стор. 197. знаходиться „Пастирський лист“ до Канадійських Русинів, написаний Василіянами. Там в сьмішній спосіб вихваляють французького архієпископа Людвіка Ф. Лянжевена, котрого поручає ся Русинам як одинакоможливо для них єпископа і звиває ся, щоби всі канадійські Русини з дорогою душі йому віддали ся (запродали), приготвяючи наче тим способом дорогу сему архієпископови до його виступу як руський канадійський єпископ. І дійсно зараз на слідуючій стороні (198) виступає він зі своїм „поздоровленем в Господі І. Хр.“ до кат. Русинів, в котрім між иньшим з вдячності для Василіан, що так ревню допомагають йому в загарбуванню в французькі руки руських церков і Русинів в Канаді вихваляє їх взаємно, а радше — скажім отверто — властиво під його іменем самі Василіяни не жалують собі похвал. Бож се ясно, що они самі сей лист написали, а не архієпископ французький, який не знає і слова по руськи.

Якнебудь має ся річ, та хто єго там і писав, в кождім разі таких кілька слів начертаних самими Василіянами, що попереджують самий пастирський лист французького архієпископа, як і сам пастирський лист суть дуже характеричні і чимало сьвітла кидають на се, як ми Русини маємо задивляти ся на цілу сю роботу в Канаді так Французів як і Василіан. Проте не від річи буде, если ми де що застановимо ся над тим письмом Василіан і над самим пастирським листом французького архієпископа.

На стор. 197 пишуть Василіяни ось таке: „Відне стадо, як стратить свого пастиря і само. як сміртка забере ся в дикі ліси... Оно не остойть ся... єго люті зьвірі розірвуть. Чиж се не правда? Так то правда сьвятя.

А знаєте що? Тим стадом без пастиря то Ви, Канадійські Русини... Жаль нам дуже Вас. Хтож Вас оборонить перед смертю. Хто Вас поратувє? Ніхто, братя, лиш добрий пастир, лиш правдивий заступник Христа, лиш Католицький Єпископ. А деж Вам там на чужині пшукати того доброго пастиря, того католицького Єпископа? Тож певно, що не межі вовками.

З другоїж сторони заходить така трудність, що не маєте свого Руського Єпископа, таї Бог знає, чи єго скоро дістанете. Там при своїх фармах немає перков, не маєте з чого удержати отців духовних, тож і нічо не поміг би Вам руський Єпископ.

Отже по Божій волі одна з Вас дорога. Як хочете зістати при католицькій церкві, то до часу, поки свого владики не дістанете, мусите піддати ся під правдивого Христового пастиря, французького Єпископа Лянжевена. Вів гідний є апо-

стол Божий. Він постарав ся і спровадил для Вас кількох наших єввахів оо. Василіан, а навіть наклонил трех французьких сьвященників до того, аби для Вашого добра зміняли свій обряд латинський на наш руський і працьовали над Вами.

Тож прийміть Єпископа Лянжевена. Підчинїть ся єму з доброю душі, полюбїть єго, а Бог буде Вас за те благословити... Ось, цілий руський сьвяте, маєш „посланиє“ Василіяна, посланиє місіонарів руської народности для Русинів в Канаді, яке бері і читай власними очима та розбирай реченє по реченю, слово по слові, а сам пересьвідчиш ся, що роблять Василіяни в Канаді та до чого там ведуть наш бідний руський народ і нашу гр. кат. церкву!

Щоби однак дехто з Вас, Братя Русини, случайно не помилив ся на тим посланию та не взяв єго — не дай Господи — за добру монету, то послухайте, а я, як сьвідомийший цілої справи канадійських Русинів і Василіяньскої місї в Канаді, зверну Вашу увагу лиш на деякі річи в тим посланию, а воно тоді стане Вам цілком ясне і зрозуміле. Прощу лиш крихітку уваги.

На самім початку свого посланія Василіяни Вас, Братя Русини в Канаді, порівнують зі стадом без пастиря і ніби жалують Вас, болюють над Вами, як над стадом, котре наражене є на розшарпанє вовками, на смерть. Як дійсно фарисейський є їх жаль, яким лпше старають ся затуманити наш бідний нарід і зловити єго тим способом наче на силку для Французів, побачите Братя зараз з того, кого они Вам піддають на пастиря.

„Хтож Вас“ — кажуть Василіяни — „оборонить перед смертю? Ніхто — братя — лиш правдивий заступник Христа, лиш католицький єпископ. З другоїж сторони не маєте з відки удержати отців духовних, тож і нічо не поміг би Вам і руський єпископ.“

„Отже по Божій волі — кажуть дальше Василіяни — „одна є для Вас дорога. Як хочете зістати при церкві католицькій, то поки свого владики не дістанете, мусите піддати ся під правдивого Христового пастиря, французького архієпископа Лянжевена.“

Ось маєте — Братя — в сїм посліднім реченю і цілу розв'язку Василіяньскої роботи. Тепер вже зрозумієте і оціните самі їх жаль над Вами, щоби Вас там „не розшарпали вовки“, коли уьдите цілком намацально, що одним з дуже небезпечних там для Вас вовків, то суть власне Василіяни, котрі в живі очі запроднують Вас у французькі руки.

Ба, коби то лише Вас самих, хотяй і се є страшною для Вас шкодою, але то єще і Ваші церкви і наш сьвятий обряд! Наче наш чоловік, що то продає худобу на ярмарку,

так і они за безцін продають Вас зі всіми Вашими скарбами Французам.

Після них ніхто Вас оборонити нб може, лиш правдивий заступник Христа, лиш католицький єпископ, лиш правдивий Христовий пастир: Французький архієпископ Лянжевен.

А чиж наш руський єпископ в Злучених Державах, з котрих тільки оден крок до Вас в Канаду, котрий цілим серцем хотів там Вами всіма, як своїми братьми зайняти ся, вже не є правдивим заступником Христа, католицьким єпископом і правдивим Христовим пастирем — що Василіяни не лиш, що ніколи доси не віднесли ся до сего нашого єпископа в Вашій справі, але і вистарались через французьких єпископів о заказ, щоби єму не вільно було цілком займатися Канад. Русинами? — Що се має значити — та чому они так зробили? — Чи ж-би они може за тих кілька літ свого побуту під французькими єпископами в Канаді мали стати так нікчемним і до тої степени забутись, що навіть свого брата, єпископа гр. кат. не уважають вже навіть і за правдивого заступника Христового, правдивого католицького єпископа і пастиря Христового?

Справді щось подібного для чоловіка сьвідомого видаєсь неімвірним, а однак — на жаль — з поведенія Василіан в Канаді на се виходить.

Таж Ви — Братя — нарід неписьменний, лише самий собі на далекій чужині а однак Ви до нині крїпко тримаетеє ся своєї руської народности, своєї руської церкзи, свого руського обряду! А дивїть, що сталоє з Василіянами за так короткий час, від коли злучились з Французами? Віддурались свого брата, а нашого єпископа зі Спол. Держав і в живі очі запроднують Вас і Ваші церкви в чужі, ворожі нам руки.

Най отже нині самі Василіяни будуть для Вас — Братя Русини в Канаді — живим приміром: що з Вами стало би ся, если-би Ви їм повірили і лучили ся з ними та записували на них, або на французьких єпископів свої руські церкви.

Послухайте єще, яким способом они Вас туманять! Кажуть Вам, що „Ви бідні, не маєте звідки удержати отців духовних, то і нічо не поміг би Вам і руський Єпископ!“ (?) А на удержанє сьвященників і французьких Єпископів то вже Вас там стати? І щож Вам такого доброго зробили ті Французькі Єпископи? Загарбують лиш при помочи Василіан в свої руки Вашу гірку кервавицю, та висилають поміж Вас своїх французьких дивоглядів, котрі осьмішують лиш наші так величаві Богослуженя, бо відправляють раз по латині, а раз по руськи і то в сьмішний спосіб, як Ви самі знаєте, бож власними о-

чима дивитесь на те. Ба коби то на тим скінчилось алеж ту грозить єще щось страшнїйшого, бо найперше: на вид таких відправ, які Ви там тепер маєте через французьких сьвященників, зобягніє Ваше серце до нашого сьвятого руського обряду, з якого они там тепер чисті комедї з Ваших церквах роблять, і за якийсь час Вам то все збридне та Ви навіть не спостережете ся, коли станете французами, обряду римокатолицького. І потому будете собі лиш де коли пригадувати, що Ви чейже уроджені з батька і матери Русинів, що Ви були крещені єще в церкві, що до Вас промовляв колись отець духовний тою самою бесїдою, якою говорили Ви колись поміж собою в дома — а тепер — будете мусіти сказати самі — і сліду з того всего не стало... Що буде з Вашими діточками?.. Чи они бідні дізнають ся коли, тай від кого, з якого они походять роду, — хто були їх діди, прадїди — яка їх вічнина?..

Ось така то, а не иньша чекає Вас — братя — доля еслибсьте послушали сего посланія Василіан.

Проте вітворіть вже раз свої очі і всі як один муж закричите: проч з Французами, проч з Василіянами, як французькими союзниками.

Не є то правдою, як Василіяни кажуть в своїм посланю, що нині для Вас є лиш одна дорога, а то піддатись Французькому єпископови Лянжевену — таї ще додають, що то по волі Божій. Не Божа то воля, але Василіан і Французів, а тим словом хотять лиш Вас затуманити, аби Вас тим скорше і лєкше запродали.

В своїй безличности просять Вас наче наняті, аби єте прийняли Французького єпископа Лянжевена і піддали ся єму „з дорогою душі“ та кажуть Вам, що Вас Бог буде за се благословити.

А ми Вам кажемо: — Братя Русини! Наконїби Ви важили ся піддати ся під якого небудь Французького Єпископа і записувати на них свої руські церкви, які Ви там з гіркої своєї кервавици побудували, так тоді прокляв би Вас Бог, а діти Ваші викидалиби колїсь Ваші кости з гробу.

Братя мої — ворогів, як самі нині бачите, маєте богато, бож ними суть для Вас і Французи і Василіяни і схизматики і „независимі“. Ті всі нині на Вас чигають. Проте Ви не можете дрїматї і наче через сон споглядати на Ваших ворогів.

Ви мусите крїпко брати ся до діла до борби, аби забезпечитись чим скорше проти тих всіх ворогів.

Правда, що Ви самі тут нічо вдїяти не годні. Се

вже нині самі зрозуміли ти що пишуть до нашого Комітету.

І проте вже більша часть з Вас Русинів в Канаді віддала цілу єю справу в руки нам, комитетови, та просять, аби конче бодай двох наших членів поїхали в Канаду і самі перевели ціле се нелегке діло.

Наш комітет годить ся на се і дійсно за короткий час мають їхати до Канади наших двох членів. Бож сего вимагає конче сама справа, если хоче ся її скоро і користно для Вас покінчити.

Але, щоби тих двох наших членів могли щось зробити і дійсно перевести разом з Вами ціле се діло, на се треба, аби ви всі Русини в Канаді були приготовані на їх приїзд і те робили, що ми Вам скажемо робити.

Чому се так? Бож подорож двох членів до Вас, побут їх там через якийсь час і праця, а в кінци і удає ся в обороні депутациї до папського делегата потягнуть за собою певні кошти, яких ми однак не можемо нині покрити зі своєї власної кишені, які отже ви повинні покрити зі спільної складки. Для Вас се легко прийти може, бож Вас там є богато — кождий лише даєть по кількі центів, а будуть покрити усі кошти.

Щоби однак, о скілько се можливе, заощадити коштів, треба аби єте були приготовані на сей приїзд двох наших членів. Як? Ось так. Най всі Русини в Канаді зроблять по своїх колонїях загальний спис Русинів, значить, яке є число на колонїях Русинів католиків і най подадуть се на руки голови, Йосифа Кульчицького.

Коли ми будемо мати такий спис всіх Русинів католиків з цілої Канади, тоді ми визначимо місця, де будуть відбуватись віча під проводом наших членів і повідомимо Вас про се лїстовно.

Бож річ ясна, що віча не будуть могли бути всюди, на кождій колонїї, бо се потягнуло би за собою великі кошти. Віча отже будуть там лише, де є більше число Русинів. А з тих колонїї, де є менше число Русинів, будуть мусіти самі місцеві Русини зібрати всі свої підписи і вислати на руки наших членів до того місця, де они найближе будуть на вічу. G104

В той спосіб таким коштом зробить ся все, що є потрібне до успішного переведеня Вашого діла.

Тож най робить вже тепер, і то зараз, кожда колонія складки і зібрані гроші можете відсилати до нашого комітету на руки голови Й. Кульчицького, а если ні, то задержіть у себе, аби єте потому могли звернути кошти нашим двом членам, які будуть у Вас.

Памятайте, що се є нині конєчне аби наших двох членів могло бути у Вас і

чим скорше се все зробите що ми Вам тут пишемо, тим борше будуть у Вас наші члени і тим скорше покінчить ся Ваше діло.

Ми вже нині лиш чекаємо на сей спис, а Ви братя беріть ся до діла і повідомляйте нас о тих місцях, де суть Русини, та скілько їх там є.

На слідуючий раз напишуть Вам, братя, єще і про саме „поздоровленє в Господі нашим, І. Хр. від французького Архієпископа Лянжевена до Вас, бо тепер вже і часу не маю і була би за довга таки сама статя. А цікаві і то дуже, суть там для Вас річи.

За комітет для оборони нашого народу і нашої гр. кат. церкви в Америці:

голова Йосиф Кульчицький
829. N. Franklin, str.
Philadelphia, Pa.
Михайло Вабій секр.

ПОВІДОМЛЯЮ, 2-9
що моя адреса і адреса паралїельної канцелярїї звучить:
Rev. N. Pidhorecki,
329 East 20 Str., New York
(проти Руської, гр. кат. церкви сьв. Юрія), а адреса, як монах-джера „Душпастиря“, на котру треба слати гроші (передплату) за газету „Душпастир“ єсть:
Rev. N. Pidhorecki,
184 Hudson St., New York.

Хористина праця для кождого!
Пшукуюемо чесних людей до розповсюдженя нашого кравецького тютюну за добрим винагородженєм. Ся праця єсть дуже поплатна і легка для кождого Русина. В кождій місцевости знаходять ся много робитників, котрї хотїли такого тютюну, який курять у своїй вітчизні. Отже ми кождої дамо до розпродажи власне такий тютюн і його працо комо розпродажи сьвістно винагородимо. Маємо тютюн російський і австрійський.
Хто зголосить ся до нас, дістане разом з інформаціями і неоплядянку, яку всі будуть йому завидувати.
Пишіть сейчас по близьшї інформації і прїкби тютюну, котрі вислаємо даром — залучаючи 2 ц. марку на пересилку — до
Russian Tobacco Co.
132 Nassau St., Room 301, Dept. 8,
New York, N. Y. # 2

ОТОВЕЩАСТЕ! 26-9
Братя Русини! Если котрий з Вас хоче поліпшити свою чорну долю щастем, то купіть собі штор т. 6.
ІБУЧЕРНЮ І ПРОСЕРНЮ
що продає один Русин задалі браку здоровя. Сей штор є в містечку AMBRIDGE, PA., где єсть много руського народа також і церкву руська. Інформація в справі штору як і інформація що до тутешної місцевости уділіть Вам властитель. Прому уділіть на адресу:
W. TOWCINIAK,
Box 453
Ambridge, Pa.

Одже не спїть, если хочете зловити щастя.

EMILE WAXMAN
BANNERS & CAPS
529 SOUTH CENTER AVE. CHICAGO
Найбільша чесько-словенська і християньска фірма прапора, гувиків, братських відзнак, панкити та усі річи потрібні для братів в Америці.
EMILE WAXMAN
680 So Centre Ave., Chicago, Ill.
Пишіть по наш великий, 60 сторін чеський каталог, в який містять ся також сотні похвалів листів від всіх словенських братів в Америці. Пишіть до нас по словенськи або по руськи — як хто уміє. Знаємо по руськи читати але відповідати будемо по словенськи.

Книжки

які можна дістати в складі книжок „Свободи“:

Таблиця з переліком книг та їхніх цін: Америка, Ангел та пустельник, Борба клас і чому бобітники організують ся, В Старім і Новім краю, Гріхи мільонерів і т. п. С. 7., Дещо з історії православної місії в Америці, Дещо про звійота, Дві левади і т. п. С. 5., Дорога любови, то Божа дорога, С. 6., Емігрант, Жовнір, Журналі, Житє, зарібки, організації і т. п. в Спол. Державах, Земельне питанє, Зуб за зуб, Історія Руси з образками, Капітал і праця, Книжка рахункова, Казка про Жидів, Многострадальний народ, огляд історії українського народу, Навернений Грішник, Народний рух австро-угорських Русинів, Новий Завіт, Образки і загадки, Оповідання, Про відступників від рос. православія, Про нутро землі, Підземні скарби, Покуси, Псалтир, Розмова Поляка з Русином, Смерть, Стародавні казки та оповідання, Степові люде, Страйк, Стрілья на смерть, робітничая драма, Товариска ворожея, Унія в Америці, Хто з чого живе, Які то є люди на землі, а зю образками, Як мужик ходив до пара правди шукати, Через кордон, Руско-англійський тлумач, Польсько-англійський тлумач.

„Гайдамаки“ МІСЯЧНИК для українського робучого народу в Америці. Виходить в четвер в кінцем кожного місяця під числом 339 E. 20-th Street. New-York, N. Y. Передплата на рік 1'00 долар. В Австрії і Росії „1'50. доларя. Адреса: „Haydamaki“ 127 East 7 Street, New-York N. Y.

ОДИНОКИЙ РУСЬКИЙ ФОТОГРАФ ПАВЛО ГУРДУС 77 Newark Ave., близько Henderson St., JERSEY CITY, N. J. Прийдіть до моєї робітниці і придивіть ся моїй роботі, а яко правдливий платок переконалаєть ся, що я більше даю, чим обіцяю. Фотографії виконую старанно і в всякому точностві. Дивіть ся добре на номер дому! P. HURDUS, 77 Newark Ave., near Henderson St., JERSEY CITY, N. J.

ВИРОБИ БРАЦЬКІ шаблі, шапки, відзнаки, хоругви, уніформи. Ціна і кроки висілає даром. МОНІТОР ПИСАТЬ ДО НАС КОЖЕН ТИДЕНЬ СЛОВЯНСЬКОЮ АБО ПОЛЬСЬКОЮ. В. H. MORGAN 13 N. MAIN ST. SHENANDOAH, PA.

Одинокий руський адвокат і нотар на цілу Америку Доктор прав ЮЛІАН ЧУПНА Консулярний комісар. Полагаєть ся всі справи в Галіччині Процеса спадкові і ґрунтові. Відбору гроші від довжників. Справи військові! Споряджує контракти, повномочія і всі інші документи. Перепроваджу істабуляції і всі висві гіпотечні. 3 N. Main Str. WILKES-BARRE, PA. Адреса почтовий: JULIAN SZUPKA, LL. F. P. O. Box 372, WILKES-BARRE, PA.

ВАЖНЕ ДЛЯ ВСІХ, ЩО БАЖАЮТЬ МАТИ КРАСНЕ І ПРИЄМНЕ ЛИЦЕ! Если хочеш мати твар гладку і хорому, если хочеш раз на васьці годі побуть ся всяких плям, чиряків, прыщів і пр. уживай нашої мазі „PULCHRIN“ яка в коротці зробить твое лице хорощим, гладким і приємним для Ваного оточення. Велику вагу має се для дівчат, що бажать мати гладку і здорову цюру. Висілаємо всякчас по одержанню 50 цнт. сріблом або в марках поштовою. Sachs Pharmacal Laboratory, 335 Williams Avenue, Brooklyn, N. Y.

THE FIRST NATIONAL BANK OF MINERSVILLE, PA. Капітал \$50,000.00. Надвшка і нерозділені зиски \$93,000.00. Заснований 1864 року. Найстарший Народний Банк в Скюлл Кавніті. Продаєть загальний банковий бізнес. Вдає міжнародні моні ордери, драфти і пересилає гроші до всіх частій свїта, позичає гроші на реальности. Депозити сего банку подвоились протягом послідних 5 літ і вносять тепер около \$500,000.00. Гроші пересилає через фірму Knauth Nachod & Kuhne, New York, N. Y.

Dr. J. SZLUPAS, 1419 N. Main Ave., Scranton, Pa. Можна его бачити в офісі: від 8-ої до 10-ої год. рано, від 2-ої до 4-ої попл., від 7-ої до 10-ої вечер. Old P'hone 1269—B.

Руска Агенція Корабельна і Пересилка Грошей з кавцією 15.000 доларів і під контролем Стейту Нью Йорк. 184 Hudson Str., New York, N. Y. Ся Контрора залагоджує слідуючі справи: Пересилає гроші до всіх країв по цінах можливо найтаньших і як найскорше. Продає Шифрарти на різні ліній корабельні до старого краю і в краю до Америки по найтаньших цінах. Виробляє повновласті, контракти купна і продажі заостротрені підписом конзуля; перепроваджує великі інші справи зі судами і старокравами властями. Полагаєть ся справи військові, як увільненє від асетирунку, військової контролі, увільненє від вправ і т. п. Мінняє гроші — старокрави на американські і американські на крави після бжучого курсу. Адреса: Ruthenian Exchange Co. 184 Hudson Str., New York, N. Y.

„ДУШПАСТИР“ се прекрасна, щиро-руська церковно-народна газета. Виходить в Нью Йорку кожного місяця, подає гарні науки духовні і відомости зі свїта. В „Душпастир-и“ друкують ся важні для всіх оголошеня гр. кат. канцелярії Епископської. Не брак там і жартів веселих та сьмішних, і красних образків. „Душпастир“ всім подобає ся — всі его хвалять. Коштує на цілий рік так тут в Америці як і до старого краю всего лиш \$1.20. Читайте, що пишуть за „Душпастир“: Санога, Sask., Canada, Март 29, 1909. Всечесна Редакция Душпастир! — „Признаю Вам, щиро правду, що ніяка часопис так не удоволила мене, як ся наша, дорога часопис „Душпастир“... Ся часопис то есть так, якби в дуже сильну пошук, легкий, манящий дощ... Нехай засіяє благодать Божа над сим початком так гарного і святлого діла! — З поважанам Олексій Хабуні. Подібні похвальні листи приходять до Редакції „Душпастира“, майже що дня. Тож замовляйте „Душпастира“ чим-скорше для себе і для Ваших своїх і знакомых тутки і в краю. „Душпастир“ повинен бути в кождій руській хаті. Гроші на „Душпастир“ треба посилати (найліпше поштовим монєй-ордером) на імя: Rev. N. Pidhorecki 184 Hudson Str., New York, N. Y.

Б. Якубовський і Син Ханцелярія Адвокатська для справ заграничних. Документи КОНСУЛЯТ легалізує. Дуже много плодів тяжкої праці тут в Америці пропадо нашим кравам в наслідок занедбаня своїх справ маєткових в старім краю. Працюєть і посилаєть гроші, а потому до ладу в маєтком дійти не може. Удуйте ся до нас. Ми єсьмо спеціалістами в найтруднійших процессах красних. Доводить ся досвідченє, прамтика і сонєстие проваджєне бізнесу в'єднано нам довіре у кравині. Споряджаємо акти нотаріальні, стягаємо частки спадкові ві старого краю, виробляємо повновласті, контракти купна і продажі, інстабуляції і екстабуляції, вписи в частки і докині скритих, ввагаєть ся справи правні і військові до Австрії, Росії і Прус. Спридаємо урожайні фарми. Зголосіть ся особисто або листовно по блискій інформації. B. Jakobowski & Son, Foreign Law Office, 450 Fourth Ave., Pittsburg, Pa.

Ім. з 17ма ініаміями ЖЕЛІЗНОЧОЇ ГОДИНИЦЬКОЇ ЛАНЦЮЖКОЇ І МІНОК. Маєтучоу ся бач вилежєтє, поволочуваннє, а гваранцією на 36 літ, подвійні муверти красне шпирєанє! Ходить безумовно точно та спеціально зробленій для людей, котрі роблять при же ливницях, і гварантує ся на 30 літ. Невичайна нагода — Ми виплемо сеї годиници на кождоу адресу за восілілєтєю (С. O. D.) \$5.75 і за вторетом пересїлка, в там привілежєтє, що кождий може його оглянути, і если ему не мо добає ся — то тоді не потребує платити ані одного цента. За такий годиници у вільного купца треба заплатити 35 дол. Дуже гарний 14 кар. золотом поволочєний ланцюжок в даровисєм — долає ся даром до кождого годиници. EXCELSIOR WATCH CO. 30 1101 Athenaeum Building, Chicago, Ill.

Свій до свого! Нумо Братя! Свій до свого! До Маммоша! Всі до одного! Чужих усіх поминайте, Тільки свого підширайте. Мамрош Руєни справедливий, А в бізнесі все уптивий — Хто-же хоче більше знати, Прошу прийти й переконались. Горівки найлучші має, Бо алик зовсім не грамає. Й так віску, комовицю, Для всіх добру славицицю Арак, коняк, рум, палєнка І кмпінкєка солодєнєкє; Вина рівнож всі хорощі І то за дешєві гроші. Пиво сьвіже і холодєне — Лучше бути вже не годєне. Є цїгара, щоб курити Лиш у него тра купити. Тому Братя, памятайте, Та до нього завертайте. А ті, що в контрів приїжджають Най сеї адрес памятають: Троф. Мамрош, 110 Morris str., Jersey City, N. J.

Читайте і другим скажіть! Таним коштом до Європи на всі ліній пароходні може ся дістати кождий, хтоб схотів на посліднім кораблі кілька годин денно робити. Від'їзд кілька разів в тиждєні. По інформації голосити ся, валучивши марку поштову за 2 цнт. на адресу: I. Rykczynski, Labor Agency, 432 E. 5th Str., New York.

Накладом „СВОБОДИ“ вийшла Папєрі листові окрашені гарними вїнетами і портрєтами наших руських генів — Продає друкарня „Свободи“ по ціні 50 цнт. за 25 штук. Адреса: „СВОБОДА“ 184 Hudson Str., New York, N. Y.

Позір, Братя Русини! Я виробляю з найліпшого матеріалу за найнижчими цінами Братські шапки, Відзнаки, Лиси, Брощки, Фаяи, Хоругви, Уніформи, Печатки всякого рода так для братств, як і для поодиноких осіб. Продаю майліпші види в житті Ісуса Христа від Рокдєства аж до Вознесєня. Продаю також книжки до молєні і сьнітєні: руські, польські і словєнські по дуже низьких цінах. — Сьм Русином, а до того членом Р. Н. Союзу. Проч в чужині! Удавайсьє лим до свого! Як хто знає, най так пише. За роботу гварантую. Моя адреса така: Stefan Kalakuka 215 Moran Court, Scranton, Pa.

Лікар Спеціаліст Doctor S. Robert Schultz 39 East 7th Str. New York. Телефон 3645 Orchard. ЛУЧІТЬ УСАКІ НЕДУГИ ДІТОЧІ, МУЖЕСКІ І ЖІНОЧІ. Виліченє — сли можливе — гварантує ся. Лічить після найновіших систем електрикою, та посїдає найлучші електричні машини. Досліджує при помочи промінєв Рєнтгена. Nebulitzer — одинокє найуспішнійше срєство проти катару при помочи інгаляції. DOCTOR SCHULTZ 39 E. 7th Str., New York City, поміж 2 а 3 екенє.

Оден з найбільших броварів в Америці. Варить пиво на краєвий спосіб. без всяких примішок. 'Хто лиш раз покоштує сего пива, то иншого вже не буде пити. Голова від него ніколи не болить, бо єсть здоровє і поживнє. Не треба его зрєштою хвалити, бо добре само за себе говорить. E. ROBINSON'S SONS, Lager Beer Brewery, 435 to 455 N. 7-th Str., Scranton, Pa. Telephone calls: General Office 2333, Night Call 4854.

ARGO Gloss Starch НЕОПАКОВАНИЙ КРОХМАЛЬ під барою у горєрєнєкє! Лучить ся з порошком, через що ваше білє ставє сивє або жовтє. Argo єсть найліпший крохмаль до всякого рода білє. Уживаєть ся зимно або горєнє. КУПУЙТЕ ПАНЄТИН ЧИСТОГО „ARGO“ 5 цнт.